Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הײנט 8 זײטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 14/1309	Łódź, Poniedziałek 16 Stycznia 1928 r.	זעקסטער יאהרגאנג	לאדז, מאנטאג, כג טבת תרפ"ח	Nr. 14/1309

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24.

מוראדיגער טעראר אין כינא

לאנדאן, 15. (ספ. טעל.) דער קארעספאנדענט פון „טיימס" פון דרום-שאנכאי טעלעגראפירט, אז אין דער סביבה פון טייפונג און לוכונג הערשט שוין צוויי חדשים צייט אנ'אומבעשרייבליכער אימה'דיגער טעראר.

דער קארעספאנדענט פערזיכערט, אז די וועלט-געשיכטע קאן נישט אזעלכע גרויזאמקייטען, ווי עס קומען פאר אין דרום-כינא.

עס קומען פאר נישט נאר מאסען-טויט-שטראפען, נאר אויך אויסטערלישע פייניגונגען פון די קרבנות.

צום נייעם יאהר האט די צאהל בעשטראפטע דורך טויט בעטראפען 10 טויזענד מאן. די דאזיגע ציפער איז נישט איבערטריבען.

אין בעזונדערע שטעדט און דערפער ווערען די אומגעבראכטע קרבנות געצעהלט אין די הונדערטער.

די וואס מען דערשיסט, אדער מ'האקט אב די קעפ קאנען זיך האלטען פאר גליקליכע אין פערגלייך מיט די קרבנות, וואס מאכען נאך אדורך די אויסערגעוועהנליכע שרעקליכע פייניגונגען. די בעפעלקערונג ווערט געצוואונגען אנוועזענד צו זיין ביי די עקזעקוציעס.

די קרבנות פון טעראר זענען דאס רוב קאפיטאליסטען, גוט - בעזיצער סוחרים א. א. וו.

א סוחרים-צוזאמענפאהר אין ווילנא

אין צוזאמענהאנג מיט די פארשטעהענדע וואהלען.

ווילנא 15 (טעלעפאניש) היינט האט זיך געעפענט אין ווילנא א צוזאמענפאהר פון די פארשטעהער פון די סוחרישע ארגאניזאציעס פון 39 שטעט אין ווילנער קאנט. אלס געסט בעטייליגען זיך אינ'ם צוזאמענפאהר דעלעגאציעס פון די סוחרים-ארגאניזאציעס אין ביאליסטאק, גראדנא, פינסק און לוצק. אויף דער טאג-ארדנונג שטעהט די פראגע וועגען די שטעלונג פון די סוחרים צו די וואהלען. אויב עס וועט נישט קומען צו קיין איינשטימיגען בעשלוס וועלען די אנגענומענע רעזאלוציעס זיין פערפליכטעט נאר פאר ווילנא.

ענטפער פון דער ליטווישער רעגירונג אויף דער פוילישער נאטע.

ווארשא, 15. (טעלעפאניש) דער נאטע פון דער פוילישער רעגירונג, וואס איז איבערגעשיקט געווארען קיין קאוונע דורכ'ן דעלעגאט פון אויסערן-מיניסטער אדאם טארנאווסקי, ווערט ערווארט אין ווארשא די טעג.

גלייך ווי די תשובה וועט זיך בעקומען, וועט די פוילישע רעגירונג פערעפענטליכען דעם טעקסט פוןביידע נאטען.

דירה-געלד, אוי-אוי-אוי!

א האלבען מיליארד זלאטעס צאהלען מיר.

ווארשא, 5 (טעלעפאניש) דאס מיניסטעריום פאר עפענטליכע ארבייטען האט אויסגערעכענט, אז אין יאהר 1927 האבען מיר בעצאהלט דירה-געלד 422 מיליאן זלאטיס. ווארשא אליין האט בעצאהלט 189,489.570 זל.

דאס פולע דירה-געלד אין דער הויך פון פאר דער מלחמה וועט אריינברענגען די בעלי-בתים 526.553.936 זל.

יודען אין דער פרייסישער אקאדעמיע פאר דיכטער-קונסט.

בערלין (י.ט.א.) עס איז פארגעקומען א זיצונג פון דער סעקציע פאר דיכטער-קונסט ביי דער פרייסישער קונסט-אקאדעמיע טיט'ן צוועק דורכצופיהרען צוגאב-וואהלען. עס האבען געדארפט אויסגעוועהלט ווערען 5 נייע מיטגלידער פון דער סעקציע. אויסגעוועהלט זענען געווארען: טעאדאר דיביע, אלפרעד דעבלין, לעאנארד פראנק, אלפרעד מאמבערט און פריטץ פאן אונרוה. פון די דערמאהנטע זענען דער בעקאנטער ראמאן-שריפטשטעלער אלפרעד דעבלין און דער ליריקער אלפרעד מאמבערט (יודען). אויך צווישען די ביז-איצטיגע 25 מיטגלידער פון דער דיכטער-אקאדעמיע זענען פערהאן איינציגע יודען, ווי לודוויג פולדא, פראנץ ווערפעל, ארטור שניצער א. א.

א נאטור - קאטאסטראפע אין ארגענטינא.

ניו-יארק, 15 (א. וו.) ווי מען איז מודיע פון ארגענטינא האט א שרעקליכע פערפלייצונג פון בעל-מאנטע חרוב געמאכט אינגאנצען דאס שטעטעל דיאמאנטינא אין דעם שטאט מינאס-דזשעראיס, איינווארפענדיג אנ'ערך טויזענד בנינים.

פינף טויזענד איינוואוינער זענען געבליבען אהן א דאך איבער'ן קאפ.

אויפגעהאנגען דעם מאלפע-מענש.

וויניפעג, 15 (ספ. טעל.) נעכטען האט מען אויפגעהאנגען נעלסאנען, וועלכער האט געטראגען א צונעמעניש דער „מאלפע-מענש".

דער דאזיגער פערשוין האט מאנס געוועזען און דער'הרג'עט 20 פרויען און מיידלעך פון דרום-אמעריקא.

גלחים און די סיים-וואהלען.

ווארשא, 15 (טעלעפאניש) די ידיעה וועגען פערבאט פאר גלחים צו קאנדידירען האט זיך ארויסגעוויזען פאר נישט ריכטיג. יעדער קשיאנדז, וואס וויל קאנדידירען מוז אבער ארויסבעקומען אנ'ערלויבעניש פון זיין ביסקופישעד קוריע.

אנ'ערד-ציטערניש.

רוים, 15 (א.וו.) אין א דארף נעבען קאטאנצארא זענען איינגעפאלען א סך הייזער צוליב א מורא'דיגען גוסרעגען, און ערד-ציטערניש.

עטליכע פערזאן זענען פערוואונדעט.

סאוויעטישע רעגירונג פאדערט

לאנדאן, 15 (ספ. טעל.) די סאוויעטישע רעגירונג האט ארויסגעשטעלט א פאדערונג צו דער נאנקינער רעגירונג, אז עס זאלען תיכף בעפרייט ווערען די 5 סאוויעטישע אגענטען, וועלכע זענען מיט עטליכע חדשים צוריק ארעסטירט געווארען דורך דער נאנקינער מאכט אין דער שטאט פודזשאו.

גרויזאמער מארד אין אלעקסאנדער

מיט א האק דערמארדעט א פארפאלק.

(פון אונזער ספעציעלער שליח).

אין אלעקסאנדער, הינטער לאדז, איז נעכטען פארגעקומען א שרעקליכער רויב-מארד. ס'זענען ערמארדעט געווארען דאס דייטשע פאר-פאלק. יאהאן און עממאווירט,

אונזער מיטארבייטער, וועלכער איז גלייך נאכ'ן דערהאלטען די ידיעה ארויסגעפאהרען אויפ'ן ארט פון דעם שרעקליכען מארד האט זיך דערוואוסט פאלגענדע שוידערהאפטע פרטים:

אויף ווארשאווסקא גאס וואוינט זייט א געוויסער צייט דער 33-יעהריגער יאהאן ווירט מיט זיין פרוי עממא ווירט, זיי האבען געהאט אין אלעקסאנדער א קליינע נחלה בשותפות מיט א געוויסען שולץ. מיט 3 וואכען צוריק האט ווירט פערקויפט זיין טייל נחלה, פאר וועלכע ער האט בעקומען אנ'ערך 3000 זל. ווירט האט פאר דעם געלד געקויפט א קוה פאר 600 זל., עטליכע קערץ קארן, פערשידענע לאנדווירטשאפטליכע מכשירים, אזוי, אז פון גאנצען געלד איז איהם פערבליבען נישט מעהר ווי 150 זלאטיט. צווישען ווירט'ס בעקאנטע זענען אבער ארומגעגאנגען קלאנגען, אז ווירט האט פאר זיין הויז בעקומען א גרויסע סומע געלד און האלט דאס ביי זיך. מ'האט איהם דעריבער פארגעשלאגען זעהר פיל געשעפטען.

ווירט האט זיך איצט מפרנס געווען מיט די מילך, וואס ער האט פערקויפט פון זיין קוה און פון דעם בעארבייטען דאס לאנד פון א געוויסען בראיצרסקי, וועלכער וואוינט אין לאדז.

נעכטען ארום 7 א זייגער אין דער פריה איז א קריסטליך מיידעל געקומען, ווי שטענדיג, קויפען ביי ווירט'ן מילך. זי האט זיך שטארק געוואונדערט, וואס דאס טויער איז נאך געווען פערמאכט און אויף איהר שטארקען קלאפען האט קיינער נישט געעפענט. זי איז אריין דורך א הינטער-טיר און פון דעם שוידערליכען בילד, וואס זי האט דערזעהען איז זי געפאלען בעוואוסטלאז. ווען דאס מיידעל איז געקומען צו זיך האט זי אלארמירט די שכנים און די פאליציי.

דער אלעקסאנדערער פאליציי-קאמענדאנט איז דער ערשטער אריין אין שטוב און האט פעסטגעשטעלט פאלגענדע מורא'דיג בילד. אויף דער פאדלאגע איז געלעגען אין אנטון און מיט טרעפעס אויף די פוס, יאהאן ווירט. דער קאפ איז געווען אזוי צוקלאפט אז דער מארך איז געלעגען דרויסען, אויפ'ן בעט איז געלעגען א טויטע אויך מיט א צוקלאפטען שארפען די פרוי עמא ווירט. אויף דער פאדלאגע נעבען דעם דערמארדעטען ווירט איז געלעגען א פערבלוטיגטע האק, מיט וועלכער דאס פארפאלק ווירט איז וואהרשיינליך דערהרג'עט געווארען.

די פאליציי האט נאכ'ן קאנסטאטירען דעם טויט פון ביידע ערמארדעטע, פער'חתמ'עט די דירה ביז'ן אנקומען פון דער געריכטליכער אויספארשונגס-מאכט.

ווי די ערשטע אויספארשונג ווייזט אן, איז דער שרעקליכער מארד פארגעקומען נאך שבת אין אוונד און די ערמארדעטע זענען געלעגען טויט ביז'ן אינדערפריה, דאס לעצטע מאל האט מען ווירט'ן געזעהען שבת ארום 8 אין אוונד אין דעם יודישען געוועלב פון מאדער, ווירט האט דארט איינגעקויפט פערשידענע זאכען. די פאליציי איז זיך משער, אז טאקע דעמאלס, ווען ווירט איז געווען אין געוועלב האבען די מערדער דער'הרג'עט די פרוי, פונקט דעמאלס איז אריינגעקומען ווירט און איהם האט געטראפען דער שרעקליכער גורל.

אין שטוב איז אלץ געווען איבערגעקעהרט, וואס בעווייזט, אז די מערדער האבען געזוכט געלד. די פאליציי פיהרט אנ'ענערגישע אויספארשונג, דערווייל איז פון די מערדער קיין שפור נישט. צי די מערדער האבען צוגענומען עפעס געלד איז אויך נאך נישט בעוואוסט.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספעציאליסט פאר קינדער- און אינערע קראנקהייטען. בעהאנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראהלונגען (קווארץ-לאמפען). נעהמט אן פון 4-6 נאכמיטאג.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאנא 43, טעל. 32-41
ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און מענער-שוואכע - קראנקהייטען הייל-גנגס-קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל).
נעהמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונד.

מודעה לאפרושי מאיסורא.

ביי ווצמפלעך ברויך מען גרויס מיה צוטרייבערען פון חלב, דעריבער מוז זיין א מנקר מומחה, ער זאל דאס נאכזעהן, און אזוי ווי דאס געווארען א גאנגבאר מאכל אין שענקען און רעסטאראציעס זענען די אינהאבער מחויב זיך צו פערשטענדיגען וועגען א מנקר מומחה, זאנסט איז דאס א מכשול הרבים פון איסור חלב איסור כרת ר"ל, ושומר נפשו ירחק מזה.

לאדזער ראבינאט.

68ד

אכטונג, מיטגלידער פון בעקער-מייסטער-סעקציע
ביים צענטראלען האנדווערקער-ראט, זאוואדזקא 5.

היינט, מאנטאג, 6.30 אוו. קומט-פאר אין אייגענעם לאקאל (זאוודזקא 5) א

פערזאמלונג

מיט פאלגענדען טאג-ארדנונג: 1) בעריכט פון דער טעטיגקייט; 2) צעכען-געזעץ; 3) שטייערן; 4) פעראָרדנונג וועגען בעקערייען; 5) קרעדיטען צו פערזארגען די מיטגלידער מיט מעכאנישע בעקערייען; 6) פרייז פארשלאגען.

צוליב דער וויכטיגקייט פון דער טאג-ארדנונג, בעטען מיר צאהלרייך און פינקטליך צו ערשיינען.

88ד

די פערוואלטונג.

לייה-ביבליאטעק

אויפ'ן נאמען פון

א. אייזענשלאס

11 פאלודניאווא 11

איז אפען מאנטאג און מיטוואך פון 5-9 אוונד, שבת - פון 10-1 מיטאג און פון 4-9 אין אוונד.

יודישער עמיגראַציע - צוזאַמענפאָהר

איז נעכטען געעפענט געוואָרען אין בערלין.

בערלין, 15. (יט"א טעלעגראַפיש) היינט איז דאָ געעפענט געוואָרען דער 3-טער יודישער עמיגראַציע-צוזאַמענפאָהר, וועלכען ס'האָט צונויפגערופען דער היאַס-עמיגדירעקט. פון פוילען איז געקומען ד"ר י. שיפּער, אַלס פּאָרזיצער איז געוועהלט געוואָרען ד"ר אַלפרעד קלעע. ד"ר קריינין האָט געגעבען אַ טעטיגקייטס-בעריכט, ד"ר בערנשטיין האָט רעפערירט וועגען פינאַנציעלע ענינים, דאַן האָט יעקב לעשטשינסקי געהאַלטען אַ ברייטען רעפעראַט וועגען דער יודישער עמיגראַציע אין דער פערגאַנגענהייט און איהרע פערספעקטיווען.

דער צוזאַמענפאָהר דאַרף אויסאַרבייטען אַ פּראָגראַם פון דער טעטיגקייט פאַר די יודישע עמיגראַציע-געזעלשאַפטען, עס וועט אויך בעהאַנדעלט ווערען די פראַגע וועגען גרינדען אַן עמיגראַציע-באַנק.

צוזאַמענפאָהר פון יודישע קאָלאָניסטען אין ווייס-רוסלאַנד.

20 פּראָצ. דעלעגאַטען וועלען זיין פרויען.

מאָסקווע (י.ט.א.) דעם 20-טען יאַנואַר וועט אין מינסק פאָרקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון די יודישע פויערים און קאָלאָניסטען אין ווייסרוסלאַנד. דער צוזאַטענפאָהר ווערט צונויפגערופען דורך דער קאָמיסיע פאַר נאַציאָנאַלע מינדערהייטען ביים צ. ק. אין ווייס-רוסלאַנד. עס זענען שוין פונאַנדערגעשיקט געוואָרען צירקולאַרען צו די נאַציאָנאַליטעטען-קאָמיטעטען אין פערשידענע ראַיאָנען בנוגע דער דורכפיהרונג פון די וואַהלען פון דעלעגאַטען אויפ'ן צוזאַמענפאָהר. אַלע דעלעגאַטען דאַרפען זיין פויערים און קאָלאָניסטען, וועלכע נעהמען אַן אַקטיווען אַנטייל אין דער סאָציאַלער אַרבייט אין די קאָלעקטיווען און קאָלאָניעס. דערביי דאַרפען זיין פון די דעלעגאַטען 20 פּראָצ. פרויען, וואָס אַרבייטען פערזענליך אויף די פעלדער.

דער געפּלאַנטער צוזאַמענפאָהר וועט זיך בעשעפטיגען מיט דער ענטוויקלונג פון דער לאַנדווירטשאַפט אין ווייס-רוסלאַנד און מיט'ן ווערק פון די יודישע קאָלאָניסטען. עס וועלען דערביי אויך פאָרגעלעזען ווערען בעריכטען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע-געזעלשאַפט אין ווייס-רוסלאַנד. אין דעם צוזאַמענפאָהר וועלען זיך בעטייליגען 170 דעלעגאַטען.

ארץ-ישראל און קרים.

אויסשטעלונגען אויף דער לייפּציגער מעסע.

לייפּציג, (י.ט.א.) לויט די ידיעות פון לייפּציגער מעסע-אַמט, וועלען אין פריהלינג 1929 איינגעאָרדענט ווערען גלייכצייטיג 2 אויסשטעלונגען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אויף דער לייפּציגער מעסע: איין אויסשטעלונג פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ארץ-ישראל ווערט אָרגאַניזירט דורך דער אַלוועלטליכער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און די צווייטע אויסשטעלונג, וואָס וועט פאָרשטעלען די דערגרייכונגען פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין קרים, ווערט אָרגאַניזירט דורך דער מלוכה'שער קאָלאָניזאַציע-געזעלשאַפט אין סאָוויעט-רוסלאַנד. די קרים-אויסשטעלונג וועט איינגעאָרדנעט ווערען אין די ראַהמען פון סאָוויעט-רוסישען פּאַוויליאָן אויף דער לייפּציגער מעסע.

פרייגעשפּראָכענע יודען

ווערען ווידער געשטעלט פאַר'ן געריכט.

קאָנסטאַנטינאָפּאָל, 15. (יט"א טעלעגראַפיש) לויט דער פאָראָרדנונג פון דער פּראָקוראַטור האָט דאָס העכסטע געריכט פאָראָרדנעט צו רעווידירען דעם פּראָצעס פון די 9 יודען, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין אַנטיילנעהמען אין די עקסצעסען בעת דער לויה פונ'ם ערמאָרדעטען יודישען מיידעל עלזא ניעגאָ. די 9 יודען זענען דורכ'ן געריכט געהאַט געוואָרען פרייגעשפּראָכען. איצט ווערען זיי בעשולדיגט אין בעליידיגען די טערקישע רעפּובליק און עס דראָהט זיי אַ שטראָף ביז 3 יאָהר תפיסה. דער פּראָצעס וועט זיך אָנהויבען דעם 26-טען יאַנואַר.

קאָנפערענץ פון יודיש-נאַציאָנאַלען בלאָק אין פּעטריקאָוו.

פּעטריקאָוו, 15 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז דאָ אין לאָקאַל פון „בית יעקב" פאָרגעקומען אַ ראַיאָן-קאָנפערענץ פון יודיש-נאַציאָנאַלען בלאָק. אַלס פאָרשטעהער פון צענטראַל-קאָמיטעט זענען געקומען ראַטמאַן מינצבערג און ד"ר הערשפינקעל פון לאָדז. אין דער קאָנפערענץ האָבען זיך בעטייליגט דעלעגאַטען פון די אַרומיגע שטעטלעך, ווי טאָמאַשאָוו, סילעוו, בזשעזשין, דאַן פאָרטרעטער פון די אָרטיגע סוחרישע און האַנדווערקער-אָרגאַניזאַציעס. ראַטמאַן מינצבערג האָט געהאַלטען אַ לענגערען רעפעראַט, וועלכער איז דערגענצט געוואָרען דורך ד"ר הערשפינקעל און פּרעזעס פון דער פּעטריקאָווער קהלה ה' זילבערשטיין. איינשטימיג זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע רעזאָלוציעס, צו בילדען קאָמיטעטען אויף די ערטער, וועלכע זאָלען אַרבייטען פאַרן יודיש-נאַציאָנאַלען בלאָק און צו פּראָטעסטירען געגען דעם בלאָק מיט די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

אַראַבישער מעמאָריאַל וועגען די געשעהענישען אין פּתח-תקוה.

יפו (י.ט.אַ.) די נייע אַראַבישע ליבעראַלע פּאַרטיי האָט איבערגעגעבען דעם יפו'ער דיסטריקט-קאָמיסאַר אַ מעמאָריאַל, אין וועלכען זי בעקלאָגט זיך, אַז די ארץ-ישראל-רעגירונג, זייענדיג אונטער'ן איינפלוס פון די ציוניסטען, צווינגט די אַראַבישע סוחרים צו בעשעפטיגען יודישע אַרבייטער אין פּתח-תקוה, הגם עס זענען פעראַן צאָהלרייכע אַרבייטסלאָזע צווישען די אַראַבער. די מחברים פון מעמאָריאַל ערקלערען, אַז אַזאַ אַקציע בעדראָהט די עפענטליכע זיכערהייט אין לאַנד.

דיזעלבע אַראַבישע פּאַרטיי האָט געשיקט אַ דעפּעשע וועגען די פאָרפאַלען אין פּתח-תקוה צו די לאָנדאָנער צייטונגען „דיילי עקספּרעס", „דיילי מייל" און צו אַנדערע ענגלישע צייטונגען. די אַראַבישע צייטונג „אל ישראל אל מוסטאקים" קריטיקירט די אַראַבישע עקזעקוטיווע אין ארץ-ישראל, פאָרוואַרפענדיג איהר, אַז זי פערנעהמט אַ פּאַסיווע שטעלונג צו די געשעהענישען אין פּתח-תקוה.

לאָרד פּלומער פאָהרט קיין לאָנדאָן.

ירושלים, 15 (יט"א, טעלעגראַפיש) דער הויך-קאָמיסאַר פון ארץ-ישראל לאָרד פּלומער פאָהרט אָפּ קיין לאָנדאָן. נישט קוקענדיג אויף זיין עלטער — 71 יאָהר — וועט לאָרד פּלומער, וואַהרשיינליך פערבלייבען הויך-קאָמיסאַר אויף נאָך אַ יאָהר צייט.

ציון. קאָנפערענץ אין אונגאַרן

בודאַפּעשט, 15 (יט"א, טעלעגראַפיש) היינט האָט זיך דאָ געעפענט די לאַנד-קאָנפערענץ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע.

אַן ענגליש-יודישע צייטונג אין שאָטלאַנד.

לאָנדאָן. (י.ט.א.) אין גלאַזגאָ איז ערשינען דער ערשטער נומער פון דער נייער ענגליש-יודישער וועכענטליכער צייטונג, א. נ. „דזשואיש עקאָ", דאָס איז די ערשטע יודישע צייטונג אין ענגליש, וואָס ערשיינט אין שאָטלאַנד.

ווייטערע רעדוקציעס אין דער תל-אביב'ער שטאָט-פערוואַלטונג.

תל-אביב. (י.ט.א.) ווי מען טיילט מיט, וועלען נאָך איינינע אָנגעשטעלטע פון דער תל-אביב'ער שטאָט-פערוואַלטונג ענטזאָגט ווערען פון זייערע פּאָסטענס צוליב שפּאָרזאַמקייטס-טעמים.

אַראַבער זאָלען מיטאַרבייטען מיט דער א"י-רעגירונג.

ירושלים, 15 (יט"א, טעלעגראַפיש) ווי מיר ווערען געוואויר, זאָל דער 7-טער אַראַבישער קאָנגרעס זיך אַרויסזאָגען פאַר מיטאַרבייטען מיט דער א"י-רעגירונג. דער קאָנגרעס זאָל פאָדערן אַן אַראַבישע אַגענץ לויט'ן מוסטער פון דער יודישער..

פרויען אויסגעוועהלט אין דער קאָמיסיע פון אַן אָרטאָדאָקסישער קאָנגרעגאַציע.

ניו-יאָרק. (יט"אַ). פרוי דבורה ל. מאָריסאָן און פרוי ל. שלעכטער זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אַלס מיטגלידער פון קוראַטאָריום פון דער קאָנסערוואַטיווער סינאַגאָגען-געמיינדע „בני ישורין". די ביז-איצטיגע סטאַטוטען פון דער קאָנגרעגאַציע דערלאָזען נישט צו וועהלען פרויען אין פאָרשטאַנד פון דער סינאַגאָגע, צוליב וואָס מען האָט געמוזט ענדערן די סטאַטוטען פאַר די וואַהלען. דאָס איז דער ערשטער פאַל, ווען פרויען ווערען אויסגעוועהלט אין קוראַטאָריום פון אַ קאָנסערוואַטיווער סינאַגאָגען-געמיינדע אין אַמעריקאַ.

די געמיינדע „בני ישורין" איז איינע פון די עלטעסטע קאָנגרעגאַציעס אין ניו-יאָרק און איהר איצטיגער ראַבינער איז ד"ר ישראל גאָלדשטיין.

בעשלאָסען איינצוקויפען קויהלען פאַר אָרימע-לייט

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער לאָדזער קהלה-פערוואַלטונג.

די נעכטיגע זיצונג פון דער קהלה-פערוואַלטונג איז געפיהרט געוואָרען אונטער'ן פאָרזיץ פון פּרעזעס רוס. אויף דער טאָג-אָרדנונג האָט זיך געפינען נאָר דער איינציגער פּונקט וועגען רעאַליזירען דעם בעשלוס פון קהלה-ראַט מכח פונאַנדערטיילען קוילען פאַר דער אָרימער בעפעלקערונג.

באַלד אין אָנהויב ענטוויקעלט זיך אַ דיסקוסיע וועגען דעם טאָג-אָרדנונג גופא. פּרנס קאַרא האַלט, אַז אויפ'ן ערשטען פּונקט פון דער טאָג-אָרדנונג דאַרף זיך געפינען די קאָמוניקאַטען, דאָס איז דערפאַר, ווייל די סאָציאַלע הילפס-קאָמיסיע עקזיסטירט שוין נישט זייט עטליכע חדשים און צו דער לאַגע נעמט נישט קיין סוף.

די דאָזאָרעס זעלמאַנאָוויטש און בערגער האַלטען אָבער, אַז מ'דאַרף נאָר בעטראַכטען די פראַגע וועגען דער קויהלען-פערטיילונג. נאָך אַן אָפּשטימונג ווערט בעשלאָסען, אַז צוערשט זאָל בעטראַכט ווערען די קוילען-פראַגע און נאכהער ערשט די קאָמוניקאַטען.

פּרנס בערגער בעריהרט פאָלגענדע פראַגע: פאָריגע וואָך איז אַ קריסטען פערבייגעהענדיג פאַר'ן אַלטשטעטישען בית-המדרש צוליב דעם גליטש אומגעפאַלען און צובראָכען אַ פוס. די פּאָליציי צונויפשטעלענדיג אַ פּראָטאָקאָל האָט געוואָלט צוציהען די יודישע קהלה צו פעראַנטוואָרטליכקייט. פּרעזעס רוס האָט אָבער געענטפערט דער פּאָליציי, אַז מיט'ן בית-המדרש פערוואַלטען די דאָזאָרעס בערגער, קאַרא און שוואַרץ, דאָזאָר בערגער פרעגט דעריבער מיט וואָס פאַר אַ צוועק דער פּרעזעס האָט אָנגערופען די נעמען פון די דערמאָנטע דאָזאָרעס.

פּרעזעס רוס ענטפערט, אַז ער האָט קיין שום בעזונדערען מיין דערביי נישט געהאַט, נאָר אויף אַן אָנפראַגע פון דער פּאָליציי, ווער ס'פערוואַלטעט מיט'ן בית המדרש האָט ער געמוזט ענטפערען.

דאַן הויבען זיך אָן די ויכוחים וועגען דער קויהלען-פראַגע, קודם-כל קוועסטיאָנירט דאָזאָר בערגער צי מען קאָן בכלל בעטראַכטען די פראַגע וועגען איינקויפען קויהלען, ווייל לויט דער מיינונג פון ה' בערגער. האָט דער קהלה ראַט בעשלאָסען פונאַנדערצוטיילען קויהלען אָבער האָט נישט געגעבען קיין פולמאַכטען דער פערוואַלטונג אויסצוגעבען געלד אויף קויהלען.

פּרנס זעלמאַנאָוויטש האַלט, אַז דער מיין פון דאָזאָר בערגער איז אָפּצושלעפען די פראַגע וועגען דער קויהלען-פונאַנדערטיילונג ביז זומער. דאָזאָר בערגער שפּילט זיך אין פאָרמאַליטעטען בעת אָרימע מענשען פריהרען, ער האַלט אַז מ'דאַרף איבער דער בעריהרטער פראַגע אַריבערגעהן צום טאָג-אָרדנונג און צוטרעטען קאָנקרעט צו דער פראַגע וועגען איינקויפען קויהלען פאַר 60 טויזענד זלאָטיס.

דאָזאָר בערגער פערענטפערט זיך דערמיט, אַז ער וויל די פראַגע נישט אָפּשלעפען, ער האָט נאָר געוואָלט בעווייזען, אַז דער פאָרזיצער ווייסט נישט ווי אַזוי די אָפּשטימונגען דאַרפען פאָרקומען.

פּרנס האָפּמאַן לעגט דאַן פאָר, אַז מ'זאָל בכלל נישט איינקויפען קיין קויהלען און די נויטבעדערפטיגע אָנשטאָט קויהלען געבען געלד. ער האַלט, אַז קודם-כל פריהרען נישט נאָר די אָרימעלייט, נאָר זיי הונגערן אויך, צווייטענס וועלען די אָרימעלייט, וואָס וואוינען מייסטענטייל אין די עקען שטאָט מוזען בעצאָהלען פוהר-לוין אַהיימצוברענגען די קויהלען, דריטענס ווייסט מען פון דער פּראַקטיק, אַז די קויהלען טויגען נישט און פערטענס ביז די קויהלען וועלען איינגעקויפט ווערען און ס'וועלען אַדורכגעפיהרט ווערען אַלע פאָרמאַליטעטען וועט אַדורכגעהן לכל-הפחות 7 וואָכען און דעמאָלט וועט די קויהלען-פראַגע נישט זיין אַזוי שטאַרק אַקטועל.

וועגען פאָרשלאַג פון דאָזאָר האָפמאַן ענטוויקעלט זיך אַ לעבהאַפטע דיסקוסיע אין וועלכער ס'נעהמען אַנטייל די דאָזאָרעס: בערגער, זעלמאַנאָוויטש, קאַראַ א. אַנד. זעלמאַנאָוויטש האַלט, אַז דאָס טיילען געלד שמעקט מיט דער צדקה-פושקע. אַנדערע האַלטען ווידער, אַז דער בעשלוס פון ראַט איז טיילען קויהלען און נישט קיין געלד און איברינגענס האָט די קהלה איצט נישט קיין געלד און קויהלען וועט זי בעקומען אויף אַ לאַנגטערמיניגען קרעדיט, דאָזאָר האָפמאַנס פאָרשלאַג ווערט אָפּגעוואָרפען.

ס'ווערט געוועהלט אַ קאָמיסיע פון די דאָזאָרעס רוס, שוויאַטלאָווסקי און קאַראַ איינצוקויפען קוילען, אויפ'ן פאָרשלאַג פון דאָזאָר ניימאַן ווערט בעשלאָסען צו נעהמען אין אַכט די אָפּגעגעבענע אָפּפערטען.

די פּראָצעדור פון פונאַנדערטיילען די קויהלען וועט אויסאַרבייטען די סאָציאַלע הילפס-קאָמיסיע.

צום סוף ווערט נאָך בעשלאָסען, אַז די 30 פונט שטערלינג, וואָס זענען נעקומען פון לאָנדאָנער הילפס-פעראיין פון לאָדזער יודען זאָל פערטיילט ווערען צווישען די, ווערעמענס ביטעס זענען שוין פון לאַנג בעשטעטיגט געוואָרען דורך דער סאָציאַלער הילפס-קאָמיסיע, נאָר האָבען נישט בעקומען אויסגעצאָהלט צוליב מאַנגעל אין געלד אין דער קהלה-קאַסע.

„אררט"
אַרטיסטישער רעווי און קאַמער-טעאַטער
אונטער דער לייטונג פון מ. בראַדערזאָן.

ווייסער זאַל פון „מאַנטיפּעל" זאַכאַדניאַ 43.

היינט און טעגליך

די לעצטע טעג פון 3. פּראָגראַם!

היינט מאָנטאַג – 1 פאָרשטעלונג: פּינקטליך 9.15 אין אָוונד

פון גראַנדיעזען 3-טען פּראָגראַם:

נסים מן השמים

מוזיקאַל. לייטער: ה. קאָן. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען, אַרט.-מאַלערס: ד. מאַטוס און בלום. רעזשי: מ. פּולאַווער. קאָנפער.: קאַזאַנאַווער קאָנצערט-מייסטער: בייגעלמאַן.
בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון 5 אַ זייגער נאָכמ.

פעראייניגונג פון די יתומים-אנשטאלטען אין לאדז,

אלס אקטועלע געזעלשאפטליכע פראגע.

די פראגע וועגען יתומים-פערזארגונג איז ביי אונז אין שטאט זעהר אנ'אנגעוועהטאגטע. אין לאדז געפינט זיך א גרויסע צאהל יודישע יתומים, וואס נויטיגען זיך אין געזעלשאפטליכע שטיצע. די ארבייט אויפ'ן דאזיגען געביט האט זיך פאר דער לעצטע יאהרען בעענדערט און אין א געוויסען זין אפשר געבעסערט, אבער זי איז נאך זעהר ווייט פון צו זיין פולקאם סיי אין איהר פעו'נעהם און סיי אין איהר צעם. ווי גרויס ס'זאל נישט זיין די מלוכה'שע און קאמונאלע טעטינקייט אויפ'ן געביט פון סאציאלער אפוטרופסות וועט זי אין אונזערע בעדינגונגען נאך ווייט נישט בעפרידיגען די נויטען און בעדערפנישען.

אבער ספעציעל אויפ'ן געביט פון פערזארגען היימלאזע קינדער, וואס האבען זיך נישט וואוהין צו טון, איז ביי אונז אמוועהניגסטען געזארגט און געטון געווארען סיי מצד די אזוי גערופענע „אפיציעלע רעפרעזענטאנצען”, סיי מצד דער געזעלשאפט. ס'איז גענוג צו דערמאנען, אז די יודישע קהלה האט נישט אין לאדז קיין איין אייגען יתומים-הויז און די אלטע קהלה האט אזא יתומים-הויז, וועלכען זי האט יא געהאט (זאוואדזקא 53) בעוויזען אין די שווערסטע צייטען פון נויט צו שליסען און איבערלאזען די אומגליקליכע קינדער בוכשטעבליך אויף גאטס בעראט, און ס'איז נאך, ווארשיינליך, פריש ביי אלעמען אין זכרון דער טומעל, וואס ס'האט זיך ארום דעם אויפגעהויבען, אבער מ'האט אפגעטומעלט און... אויפגעהערט, ס'איז געווארען שא, שטיל.

די נייע קהלה האט די לאגע נישט פערבעסערט און האט ביז'ן היינטיגען טאג קיין נייע קינדער-אינסטיטוציע נישט אויפגעשטעלט. א ביסעל האט אויף דעם געביט אויפגעטון דער „דזשאינט”. א דאנק זיין שטיצע האבען זיך אויפגעהאלטען די גאר אלטע אינסטיטוציעס, און ס'זענען געשאפען געווארען מעגליכקייטען אויסצובויען נייע. היינט צו טאג פערמאגט אונזער גרויסע לאדז מיט איהר 150-טויזענדיגער יודישע בעפעלקערונג קוים 7 יתומים-הייזער, פאר 500 קינדער, 1 זויגלינגס-היים און א סאנאטאריום.

די סובסידיעס פונ'ם „דזשאינט” האבען צוליב ריין אדמיניסטראטיווע טעמים בעוואויגען צו שאפען אנ'אלגעמיינעם אפאראט, וועלכער האט מיטגעווירקט, אז צווישען די יתומים-הייזער איז איינגעשטעלט געווארען א געוויסער קאנטאקט אין לאנד-מאסשטאב, און דאס האט אויך מיטגעווירקט צו דעם, אז אויך אויף די ערטער זאל צווישען די יתומים-הייזער איינטרעטען א געוויסע דערגעהנטערונג. זי איז אבער, ליידער, ווייט נישט געגאנגען: די קאנקורענץ צווישען די ארגאניזאציעס, וואס האלטען אויס די יתומים-הייזער, פרינציפיעלע חלוקי דעות אין פראגען פון ערציהונג, מאמענטענווייז אפילו ריין-פערזענליכע אמביציעס פון געוויסע קרייזען און פערזאנען זענען געווען די סבה פון דעם, וואס אלע פרובען, וועלכע זענען געמאכט געווארען ביז איצט צו פעראייניגען די עקזיסטירענדע יתומים-הייזער, האבען קיין ערפאלג נישט געהאט.

ס'האבען זיך אויסגעבילדעט 2 גרופען: פון איין זייט דאס יתומים-הויז פון פאלנאצנא 38, „ניעדאלא דזשעטשיענצא”, פשיטוליסקא” אין היים פאר היימלאזע (פריהער זאכאדניא 20, איצט אין לאקאל פון הערץ'ס געביידע); פון דער צווייטער-זייט — אינטערנאט „העלענובעק” און „פאמאץ”. דאס יתומים-הויז אויף זגערזשער 40, איז געוועזען איזאלירט און פלעגט פון צייט צו צייט געהן דא מיט דעם און דא מיט יענעם צד.

אויב אבער דער אינטערנאט פון העלענובעק און „פאמאץ” זענען געוועזען פעראייניגט, איז די פערבינדונג ביי די איבריגע 4 געוועזען זעהר א לויזע און זיך בעגרעניצט נאר מיט דעם, וואס מ'פלעגט אמאל פיהרען אנ'אלגעמיינע אקציע. די נויטווענדיגקייט אבער צונויפצוגיסען די בעזונדערע אינסטיטוציעס האט זיך אלץ שטארקער געלאזט פיהלען, הגם די מניעות זענען נישט בעזייטיגט געווארען.

מיט בערך א יאהר צוריק האבען די פיהרער פון דעם יתומים-הויז אויף פולנאצנא ב. ליטווין און ד"ר גוטענטאג פערעפענטליכט אנ'אויפרוף צו דער געזעלשאפט, אין וועלכען זיי האבען אויפגעפאדערט צו פעראינטערעסירען זיך מיט יתומים-וועזען אין לאדז און געפינען א וועג, אז די ארבייט זאל קענען קאארדינירט ווערען.

זיי האבען פארגעשלאגען א קאנקרעטען פראיעקט פון צענטראליזאציע מיט א פלאן פאר ווירטשאפטליכער און ערציהערישער ארגאניזאציע.

באמת איז דער פלאן געוועזען זעהר א גוטער: די אדמיניסטראציע-הוצאות און די איינצעלנע אינסטיטוציעס זענען געוועזען—און אויך פערבליבען ביז איצט—גענוג הויכע, א בעדערפעניש צו פערברייטערען די אינסטיטוציעס — א געוואלדיגע; אין דער צייט וואס אין איינגע יתומים-הייזער זענען די קינדער צוליב מאנגעל אין פלאץ און בעטגעוואנט געשלאפען צו צוויי אין איין בעטעל, איז אין אנ'אנדער אינסטיטוציע געשטאנען פריי א גאנצער שטאק, פאר וועלכען מ'האט אגב קיין דירה געלד נישט געדארפט צאהלען. די קינדער און די איינצעלנע אינסטיטוציעס זענען געוועזען פון פערשידענעם עלטער א. אז. וו. א. אז. וו.

דער פלאן האט ארויסגערופען א געוויסען אפקלאנג און אזא קאנפערענץ איז זיך ענדליך צוזאמענגעקומען. אבער דא האט זיך ארויסגעוויזען, אז די פראגע וועגען ערציהונג איז ווייט נישט קיין לייכטע און ארום דעם ווי אזוי ס'זאל געפיהרט ווערען די דאזיגע ארבייט אין די יתומים אנשטאלטען האט זיך ענטוויקעלט א זעהר שארפער וכוח, וועלכער האט געבראכט צו דעם, אז די קאנפערענץ איז אויפגעריסען געווארען.

ס'איז אריבער א יאהר. די גאנצע צייט האט מען נאך גערעדט וועגען א פעראייניגונג, אדער וועניגסטענס וועגען א פערשטענדיגונג. מ'האט ווייטער געפיהרט צוזאמען די „יתומים-וואך” און אנד. איצט איז אבער אנגעקומען א מאמענט, וואס וועט מוזען צווינגען די יתומים-הייזער, אדער וועניגסטענס איינינע פון זיי, זיך צו פעראייניגען.

ס'ערשיינט א פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט וועגען די יתומים-הייזער, און לויט דער דאזיגער פעראָרדנונג וועלען אין די הייזער מוזען זיין קינדער פון איינהייטליכען עלטער.

אויב ס'איז מעגליך אזעלכע גרופען איינצואָרדנען אין גרעסערע יתומים-הייזער, איז עס אונמעגליך פאר די קליינע און דאס אליין וועט זיי צווינגען אדער צו פעראייניגען זיך אדער צו ליקווידירען.

די פעראייניגונג פון די יתומים-הייזער ווערט, אלזא, ממילא ווידער אוועקגעשטעלט אויף דער טאג-אָרדנונג אלס אקטועלע געזעלשאפטליכע פראגע.

ש.

אומזאץ-שטייער.

טערמין אפצוגעבען „זעזאניעס”. — היינט לעצטער טערמין צו צאהלען אַ קאנטא.

(—) די האנדעלס-אונטערנעהמונגען פון דער ערשטער און צווייטער קאטעגאריע, אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען פון די ערשטע 5 קאטעגאריעס, אינדוסטריע-בעשעפטיגונגען פון דער ערשטער און צווייטער קאטעגאריע און זעלבסטשטענדיגע פרייע פראפעסיעס, דארפען ביז'ן 15. פעברואר 1928 אפגעבען „זעזאניעס” וועגען אומזאץ אין יאהר 1927 אויף אפיציעלע פארמולארען.

האנדעלס- און אינדוסטרי-אונטערנעהמונגען פון אנדערע קאטעגאריעס, קענען אויך אפגעבען „זעזאניעס” וועגען אומזאץ, דעמאלס ווערט זיי דער אומזאץ-שטייער בערעכענט לויט דער „זעזאניע” בתנאי, אז די אונטערנעהמער זענען גרייט פארצושטעלען די האנדעלס-ביכער, דאקומענטען און רעכנונגען.

*

(—) דער צאהלונגס-טערמין פון דער קאנטא אויף אומזאץ-שטייער פאר'ן פירטען קווארטאל פון 1927 לויפט אפ היינט דעם 16. יאנואר, דער דאזיגער טערמין וועט בשום אופן נישט פערלענגערט און נישט אפגעלעגט ווערען. שוין פון היינט אן הויבען זיך אן די עקזעקוציעס אויפ'ן דערמאהנטען שטייער, וועלכער וועט מוזען בעצאהלט ווערען מיט פראצענט פאר נישט אפהיטען דעם טערמין.

די נעכטיגע פארלעזונג פון דיר. דיגער

אין צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד.

(—) נעכטען אין אווענד האט דיר. ריגער געהאלטען א פארלעזונג אין צענטראלען האנדווערקער-פערבאנד פאלודניאווא 4, וועגען דער צעכען-פראגע.

צום פארטראג איז געקומען אזא גרויסער עולם, אז מ'האט געמוזט אפשטעלען דאס אריינלאזען אין זאל. דער רעפעראט איז געוועזען זעהר אינהאלטסרייך און דער פרעלעגענט איז בעדאנקט געווארען דורכ'ן אנוועזענדען עולם. דער האנדווערקער-פערבאנד וועט פון איצט אן איינארדנען א גאנצע רייה אזעלכע פארלעזונגען.

פייערליכע ערעפנונג פון דער יודישער לייה-ביבליאטעק אויפ'ן נאמען פון א. אייזענשלאס.

אין לאקאל פון „מכבי” (פאלודניאווא 11) איז נעכטען פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון דער יודישער לייה-ביבליאטעק אויפ'ן נאמען פון פערשטארבענעם שריפטשטעלער א. אייזענשלאס.

די פייערונג האבען בייגעוואוינט פארשטעהער פון דער יודישער פרעסע, געזעלשאפטליכע, קולטורעלע און ספארט ארגאניזאציעס.

דאס ערשטע ווארט צום בעגריסען בעקומט ד"ר פריבולסקי אין נאמען פון „הזמיר” און „מכבי”. דער רעדנער דערמאהנט דעם פערשטארבענעם שריפטשטעלער אייזענשלאס, אויף וועמענס נאמען עס איז געגרינדעט די ביבליאטעק, און זאגט, אז די ליבשאפט פון דער לאדזער יודישער געזעלשאפט צום פערשטארבענעם שריפטשטעלער וועט מיטהעלפען צום ערפאלג דער ביבליאטעק.

אין נאמען פון „נייעם פאלקסבלאט” בעגריסט פר. ט. פוקס.

אין נאמען פון „לאדזער טאגעבלאט” בעגריסט ה' אפאטשינסקי.

עס בעגריסען אויך די אנוועזענדע זשורנאליסטען: אבאזשאנעק און זעלקאוויטש.

נאכדעם ווי ד"ר פריבולסקי שניידט איבער דעם באנד אויף א בוך, וועלכער איז ספעציעל געבונדען און מיט גאלדענע אותיות פערשרייבען זיך אלע אנוועזענדע אין זעלבען בוך.

צום סוף האט דער עולם פערבראכט ביי א שעהן סערווירטען טיש, וואס די פאמיליע פון פערשטארבענעם שריפטשטעלער האבען צוגעגרייט.

א מארד, צי א אומגליק-פאל?

(—) פרייטאג אינדערפריה האט מען אין פאביאניץ אויף דער אייזענבאהן-ליניע געפונען א טויטען קערפער מיט א טיפער וואונד אין קאפ. ביי דער אויספארשונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער טויטער איז א געוויסער מילער, וועלכער איז מיט א פאר וואכען צוריק געקומען פון דייטשלאנד און לעצטענס געווען בעשעפטיגט ביי דער באהן-ליניע.

די ווייטערדיגע אויספארשונג ווערט געפיהרט אין דער ריכטונג פעסטצושטעלען, צי האט מען דא צו טון מיט אנ'אומגליקס-פאל, צי האט מען דא צו טון מיט א מארד.

פערשידענעס.

(—) דער לעצטער מאסקען-באל לטובת דעם „רויטען קרייץ” האט געשלאגען רעקארד אין ענין פון הכנסה. דער דאזיגער באל האט געבראכט 20 טויזענד זלאטעס הכנסה. צוליב דעם דאזיגען גרויסען ערפאלג, ארדנט דער „רויטער קרייץ” איין נאך א מאסקען-באל דעם 18. פעברואר 1928.

דער „ארדט”

האט אַ שטורמישען ערפאלג.

די נעכטיגע 2 פארשטעלונגען פון „ארדט” זענען אדורך ביי אנ'אונגעהויערען ערפאלג.

דאס פובליקום האט ממש געשטורעמט די קאסע, און אין די 2 ווארט-זאלען איז געוועזען אנ'ענגשאפט — א שפילקע נישט ארייצוווארפען.

די סיבה פון דעם אנדראנג איז משמעות געוועזען, וואס פרייטאג און שבת איז צוליב'ן צוזאמענפאהר פון די „סאקאלען” נישט געשפילט געווארען.

דער ערפאלג פון דעם דריטען פראגראם איז אזוי גרויס, אז ער וועט נאך געהן א גאנצע וואך, און די כמעט פארטיגע 4-טע פרעמיערע מוז צוליב דעם אבגעלייגט ווערען.

היינט ווערט געשפילט נאר איין מאל — 9.15 אין אווענד.

מאנאַטשריפט

פאר געשיכטע און וויסענשאפט פון יודענטום.

אין דעם נאוועמבער — דעצעמבער נומער פון דער בעקאנטער צייטשריפט „מאנאטשריפט פיר געשיכטע און וויסענשאפט דעס יודענטומס” געפינען זיך צווישען אנדערע וויסענשאפטליכע ארטיקלען פאלגענדע זעהר אינטערעסאנטע ארבייטען;

יודענטום און אורקריסטענטום אינ'ם שפיגעל פון דער נייעסטער ליטעראטור, פון ד"ר דינעמאן, ווייטער די ארבייט „אוים בעהמען” פון דעם בעקאנטען יודישען עטנאגראף ד"ר גרינוואלד, „די בעציהונגען פון די יודען צו דער פרייער האנדעלשטאט ברעמען אין די יאהרען 1065 ביז 1848” פון מאקס וויינרייך און פיל קריטישע בעשפרעכונגען פון דער נייעסטער יודאיסטישער ליטעראטור.

כדי צו בעקומען די אינטערעסאנטע צייטשריפט, מוז מען זיין פערשריבען אלס מיטגליד פון דער „געזעלשאפט צור פערדערונג דער וויסענשאפט דעס יודענטומס” אין בערלין. מען קאן זיך פערשרייבען ביים פערטרויענסמאן פון דער געזעלשאפט, ד"ר שמואל יוסף שוויג, אויגענארצט, לאדז, זאוואדזקא 6.

„פאלק און לאַנד”.

עס איז ארויס פון דרוק (142) נ. 1 פון „פאלק און לאנד”, צענטראל-ארגאן פון דער ציוניסטישער ארבייטס פארטיי „התאחדות” אין פוילען: דער נומער ענטהאלט א חוץ א רייכען אינפארמאטיוון מאטעריאל ארטיקלען פון: ד"ר אריה טארטאקאווער — מיר און די סיימוואהלען; יוסף לוי — דער מוסר-השכל פונ'ם תרבות-צוזאמענפאהר; ד"ר צבי לופט — די ארבייטס-לאגע אין א"י; נעלא טהאן ראסט — די אויפגאבען פון דער יודישער פרוי; א. א. אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, שיענקיעוויטשא 3/5.

א מאן פערלאזט זיין ווייב

און מאכט איהר נאך א שם, אַז זי איז געשטארבען.

די פערלאזטע פרוי שווייגט אבער נישט,

אין לאדזער ראבינאט האט זיך געמאלדען די בלוינער איינוואוינערין חוה פרידמאן און דערצעהלט פאלגענדעס:

צוריק מיט 4 יאהר האט זי חתונה-געהאט אויך מיט א בלוינער יונגענמאן אנטשעל פרידמאן. א בעקער פון פראפעסיע, דאס יונגע פארפאלק האט געלעבט גליקליך. עס האט זיי אין דעם קליינעם שטעטעל געפעהלט נאר איין זאך—פרנסה. איז ביים יונגענמאן ענטשטאנען דער געדאנק, צו פאהרען קיין לאדז זוכען ארבייט. די פרוי איז בעשטאנען, און דאס פארפאלק האט אפגערעדט, אז ווי נאר דער יונגערמאן וועט זיך אין לאדז איינארדנען, וועט ער ארויסנעהמען צו זיך קיין לאדז די פרוי.

אין לאדז איז דעם מאן ווירקליך געלונגען צו בעקומען ארבייט אויף אגראדאווא 8 און ער האט א געוויסע צייט געשיקט דער פרוי קיין בלוינע, בריף מיט געלד. וועגען ארויסנעהמען די פרוי קיין לאדז האט נאך דערוויל, צוליב דעם דירה-קריזיס נישט געקענט זיין קיין רייד.

פלוצים האבען די בריף און געלד פון מאן אויפגעהערט אנצוקומען. ווען עס איז אוועק א לענגערע צייט און די פרוי האט נישט בעקומען קיין ענטפער, אפילו אויף איהרע בריף, האט זי בעשלאסען צו פאהרען קיין לאדז, דערגעהן וואס עס איז דא געשעהן מיט איהר מאן. און אט וואס זי איז דערגאנגען: דעם יונגענמאן האט אריינגענומען צו זיך אין שטוב אויף לוטאמירסקא 19 א געוויסער מ. פ., וועלכער האט א טאכטער, וואס איז שוין ראוי לחופה. שדכן'עט זיך איהר מאן צום דאזיגען מיידעל און כדי צו זיין „כשר” האט ער געבראכט צו א היגען מורה-הוראה עפעס א קארטעל פון בלוינע, אז זיין פרוי חוה איז געשטארבען. האט איהם דער רבי געהייסען אפזיצען שבעה און נאך דער שבעה האט דער „חתן-בחור” זיך גענומען גרייטען צו א חתונה מיט'ן דערמאהנטען מיידעל. איז אבער אין דער ריכטיגער צייט אנגעקומען דאס ווייב א לעבעדיגע און געשטערט דעם נייעם שידוך.

איצט רעדט דער מאן וועגען א גט.

דער ראבינאט פעראינטערעסירט זיך מיט דעם ענין.

אינטערעסאנטע זכרונות וועגען „פריינד" אין פעטערבורג.

דערצעהלט פון י. י. פראפוס, אויפ'ן באנקעט לכבוד זיין 25 יעהריגען יובל.

אויפ'ן באנקעט, וואס איז, ווי שוין בעוואוסט, אין ווארשא פארגעקומען לכבוד דעם 25-יעהריגען יובל פון פאעט און זשורנאליסט י. י. פראפוס. האט דער בעל היובל, אויף אלע לויב-רעדעס, געענטפערט מיט א גרויסע איינדריקפולע רעדע אין וועלכע ער האט צווישען אנדערעס אויך דערצעהלט אינטערעסאנטע מאמענטען וועגען די ערשטע צייטען פון דער ערשטער יודישער צייטונג „דער פריינד" אין פעטערבורג.

—סוף דעצעמבער 1902—דערצעהלט י. י. פראפוס—האב איך בעקומען א דעפעשע פון פעטערבורג:

„פאלוטשיל ראזרעשעניע נא גאזעטו, פריעזשאיטע ניעמעדלעננא".

כ'האב בעקומען, הייסט עס, אנ'ערלויבניש אויף א צייטונג (אייגענטליך—אויף דער צייטונג, ווייל נאך פריהער בין איך וועגען דעם געווען אינפארמירט), קומט תיכף ומיד.

די צייטונג — דאס איז געווען „דער פריינד", וועמענס נאמען איך קאן נאך עד-היום נישט דערמאהנען אהן אנ'אינערליכסטען ציטער, און דער, וואס האט די דעפעשע מיר געשיקט, איז געווען מיין עהרווירדיגער פריינד און דער „בענטשער" מיינער אויפ'ן צייטונגס-געביט—סאאול מאאיסייעוויטש גינזבורג, איך הויב דא מיין כוס פאר זיין געזונט און שיק איהם פון דערווייטענס מיינע הייסעסטע ברכות.

ווען איך קוק זיך איצט צו מיט וואסער לייכטקייט און שפילעוודיגקייט אין דער שפראך עס ווערען ביי אונז בעהאנדעלט כל'ערליי „הויכע מאטעריעס", וואס זענען דעמאלט, דוכט זיך, גאר נישט בנמצא געווען אין אונזער וועלט, און איך דערמאהן זיך די ערשטע יאהרען ארבייט אין „פריינד", יאהרען פון שווערער און ביטערער ארבייט — זאג איך זיך: יא, די ביזט געווען איינער פון די, וואס האבען געהאלפען טראגען לייהם און ציגעל צום גראנדיעזען און פרעכטיגען בנין, וואס הייסט יודיש. דאס (פערציייהט!) איז מיין לויב זיך אליין און דאס איז מיין שטאלץ. פאר כל הון דעלמא וועל איך עס נישט אוועקגעבען!

ס'וועט נאך קומען די צייט און ס'וועלען נאך קומען די מענשען, וואס וועלען שרייבען די געשיכטע, נישט אזוי פונ'ם „פריינד", אלס אזעלכען, נאר פון יענעם בעשטראהלטען פעריאד, ווען דאס יודישע ווארט איז מיט אזוי פיל צערטליכקייט, מיט אזוי פיל פיעטעט און בענקשאפט (יא, בפירוש בענקשאפט) געבאוועט און אויסגעכאוועט געווארען.

שבעה נקיים איז מען דאך געזעסען אויף א ווארט, און — איך געדענק עס ווי היינט — ווען איינמאל איז אין א קייזערליכען בעפעהל, אין א „וויסאטשיישי אוקאז", מיט'ן בעקאנטען נוסח פון „מי, ניקאלאי וטארי", ארייגעפאלען אין דער איבערזעצונג א ווערטעל „מיט אבשיי" (איך דערמאהן מיך נישט גענוי, ווי אזוי עס איז געווען אינ'ם קאזיאנעם רוסיש) — האט דאך ממש, ווי מען זאגט, א וועלט געציטערט! שלום-עליכם האט געקלאפט א קונציג-צונויפגעשטעלטע סראטשנע דעפעשע (שלום-עליכם איז בכלל געווען אנ'אויסברענער אויף „סראטשנע" דעפעשען), אז אבשיי קאן מען פערבייטען מיט'ן דייטשען ווערטעל „אבשיילין", העסליך, מאוס, הייסט עס, און — האט ער פערענדיגט: „מאזשנא זאקריט לאוואטשקי".

א גאנצע שקלא וטריא איז דעמאלט אוועק וועגען דעם דאזיגען אונשולדיגען ווערטעל און, אויב איך האב קיין טעות נישט, איז עס דערגאנגען אזש קיין טשערנאוויץ. ס'זענען אנגעקומען בריף פון פרץ'ן, פון דינעזאה'נען, פון ספעקטאר'ן, פון ראווניצקי'ן, און פון וועמען נישט, און דער איינציגער מקיל, דער איינציגער מליץ-יושר, פאר וועמען מען האט זיך אממעהרסטען געשראקען, איז געווען דוקא דער אלטער צענזאר, דער משומד-חב'ד'ניק, „ר'" ישראל לאנדוי...

און (דוכט זיך — א „קליינינקייט") אין וואס פאר א וואוילטאג און נחת זענען אויפגעהאדעוועט געווארען די „זנאקי פראפינאניא", וואס זענען ביז דעמאלט דאך געווען הפקר אויף דער יודישער גאס. ווי דאס אויג אין קאפ האט מען זיי דאך אפגעהיט, און נישט איינמאל האט צוליב דעם שיער דער נומער פערשפעטיגט, און נישט איינמאל האט מען צוליב דער „טאטשקא זאפיאטאיא", וואס איז דעמאלט געווען עפיס נאר א בעזונדערע מיוחסת, די פלאך-מאשין אפגעשטעלט, זעהען, צי איז חלילה-וחס, דאס עקעל ביי איהר נישט אפגעהאקט-געווארען...

צי קאן מען זיך איצט פארשטעלען, אז אין א יודישער רעדאקציע זאל מען ארומגעהען איינער צום צווייטען און פרעגען, אויף פויליש, א שטיינער: קאלעגא, יאק בענדזשע, אדער יאק שיען פישע פא זשידאווסקו, דאס אדער יענס ווערטעל, דעמאלט אבער, אין „פריינד", איז עס געווען א נאטירליכע ערשיינונג, מען זאל פרעגען איינער דעם צווייטען אויף רוסיש:

— סקאזשיטע, איסאק אבראמאוויטש, אדער אבראם איסאקאוויטש, קאק בודעט פא יעווריייסקי...

און דאס אלץ — אין דער קוזשניע, וואו עס איז געשמידט און געהאמערט געווארען דאס יודישע צייטונגס-ווארט...

דער „פריינד"—דאס איז אייגענטליך געווען דער פריהלינג פון דער יודישער טאג-פרעסע. איצט שטעהען מיר אין דער טיעף-זומערדיגע תקופה, ווען מיר זעהען שוין די אויפגעגאנגענע זריעה אויף די מיט גאלד-בעדעקטע פעלדער, אבער די ארבייט איצט איז נאך אפשר שווערער, ווי אין יענער ערשטער תקופה, ווען מען איז דאס ערשטע מאל ארויס אויפ'ן פעלד פון דער יודישער ווירקליכקייט, עס דורכצואקערן און בעארבייטען. און מיט א טיעף-אינערליכער צופרידענקייט דערמאן איך איצט די לעצטע 14 יאהר ארבייט אין „מאמענט", אין די טיעפסטע טיפענישען פונ'ם ברויזענדען יודישען לעבען און געראנגעל. אויב אמאל איז אויסגעקומען צו קעמפען מיט די שוועריגקייטען פון שפראך-מאנגעל און "מיט דער ווינציגקייט פון יודישען אויסדרוק, קומט אונז לעצטענס אויס אפט צו קעמפען מיט א פונקט-פערקעהרטער ערשיינונג—מיט א גרויסען צושטראם פון ווערטער און מיט א צופלאסענקייט פון אויסדריקען, וואס מוזען געשליפען און געצוימט ווערען.

ב. ה.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעס פאלקסבלאט" אנטווארטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאן.

יורידישע אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט".

בכדי דערלאנגען אנ'אנפראגע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן מיט דער דאטע פון טאג, ווען די אנפראגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 16-טען יאנואר 1926.

.6780 ס. 44.

לויט'ן ארטיקעל 77 פון וועקסעל-אוסטאוו זענען נישט געניגענד אזוי גערופענע 3 צלמ'לעך, וועלכע דער בעל-חוב מאכט אנשטאט די אונטערשריפט אויף א וועקסעל נאר די צייכענס דארפען פארמעל בעשטעטיגט ווערען.

.6781 א. א. ר–ג.

דער הויזווירט האט א געוויסען מאטיוו צו פאדערען פון אייך דירה-געלד לויט א געשעפטס-לאקאל, ווייל איהר האט 4 קאס. פאטענט. דער דאזיגער מאטיוו איז אבער נישט קרעפטיגער געווארען דורך דעם אומשטאנד, וואס איהר האט אנגעהויבען צו בעוועגען די מאנגעל מיט מעכאנישע אופנים. דעריבער אויב איהר האט די גאנצע צייט געצאהלט דירה-געלד לויט א וואוינונג, דארפט איהר ווייטער שיקען דעם הויז-ווירט לויט דעמזעלבען פראצענט-פוס דורך דער פאסט. בערעכענט לויט'ן פראצענט-פוס פאר א האנדעלס-לאקאל (4 קאס.) בעטרעפט דאס דירה-געלד פאר'ן 4 קווארטאל 1927 89 זל. 78 גר. (90 פראצ. פון גרונד דירה-געלד).

.6782 א. ל.

די רעכט פון קינד אויפ'ן איבערגעבליבענעם פערמעגען נאך די פערשטארבענע עלטערן איז אפהענגיג קודם כל פון דעם אומשטאנד וואס פארא געבורטס דאס קינד שטאמט. בכלל זעהט דאס געזעץ פאר פאלגענדע ערליי אומגעזעצליכע געבורטען:

1) ze związku naturalnego prawnie uznanego przez ojca (דאס קינד שטאמט פון א נישט געזעצליכע הייראט און איז אבער דורכ'ן פאטער אפיציעל אנערקענט געווארען פאר זיינס)

2) ze związku naturalnego prawnie nie uznanego przez ojca (דאס קינד שטאמט פון א נישט געזעצליכע הייראט און דער פאטער האט עס נישט אנערקענט פאר זיינס).

3) ze związku cudzołożnego (ביידע אדער איינער פון די עלטערן זענען אפיציעל פערהייראט און דאס קינד איז געבוירען געווארען מחוץ דער הייראט פון אנ'אנדערן אלס איינס צי אויך פערהייראטען אדער פריילייגען פערזאן)

4) ze związku kazirodczego (דאס קינד איז געבוירען געווארען פון א טאכטער, ברודער אדער אנדערע נאהענטע קרובים.

.6783 א שטענדיגער לעזער פון מארשינער גאס.

.6784 ליבע פערלמוטער פון שענקעוויטש 7.

.6785 א געטרייער לעזער י. ג.

.6786 א לעזער פון זאוואדזקא 53.

.6787 S. H.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

ראספוטין

זיין מיאוס לעבען און שרעקליכער סוף

לויט גאנץ נייע מאטעריאלען.

פון מ. אשעראוויטש.

.3

מיט דעם געדאנק צו דער'הרג'ענען ראספוטינ'ען האבען זיך ארומגעטראגען א לענגערע צייט צוויי מענשען — פרינץ יוסופאוו און וולאדימיר פורישקעוויטש, ביידע אויסגעשפראכענע מאנארכיסטען.

אין א מאמענט פון אויפרעגונג איז פורישקעוויטש איינמאל ארייגעפאלען צו ראדזיאנקא'ן אין קאבינעט און אנגעהויבען רעדען מיט א ציטערדיגער שטימע:

— מיכאאיל וולאדימיראוויטש. וואס וועט זיין? מיר שטעהען דאך אויפ'ן שוועל פון אפגרונד. בערעכענט: אנ'אויסוואורף, א לומפ, א שמוציגער אומוויסענדער פויער שפילט זיך מיט אונז און מיט אלע אונזערע הייליגקייטען: איך וועל מקריב זיין מיין לעבען און וועל דער'הרג'ענען דעם געמיינעם לומפ ראספוטין!...

כמעט אין דער זעלבער צייט איז דער זעלבער געדאנק אויך איינגעפאלען יוסופאוו'ען. אין זיין בוך, דערצעהלט ער, אז דער בעשלוס צו דער'הרג'ענען ראספוטינ'ען האט איהם א לענגערע צייט נישט געלאזט רוהען און אפטמאל פלעגט ער זיך אין מיטען דער נאכט אויפכאפען פון שלאף און לאנג-לאנג זיך ארומדרעהען איבער'ן צימער אהין און צוריק, טראכטענדיג אלץ וועגען דעם ווי אזוי ער זאל דעם בעשלוס דורכפיהרען.

דער ערשטער, וועמען יוסופאוו האט פערטרויט זיין גרויסען סוד, איז געווען דער יונגער אפיציר סוכאטין. מיט איהם האט דער פרינץ, אהן איבריגע הקדמות גערעדט וועגען דעם. ווי נויטיג עס איז צו דער'הרג'ענען ראספוטינ'ען און מיט בלוט אפווישען די גרויסע שאנד, וואס ער ברענגט אויף רוסלאנד. און דער יונגער אפיציר סוכאטין האט גלייך איינגעשטימט ארויסצוהעלפען אין דעם.

פערטיג געווארען מיט דער פערזיכערונג פון סוכאטינ'ען, האט דער פרינץ ביי זיך אין געדאנק גענומען זוכען נאך מענשען. וועלכע זאלען איהם העלפען דורכצופיהרען זיין פלאן, און עס איז ביי איהם געבליבען, אז דער פאסיגסטער מענש אין דעם פאל איז דער יונגער גרויספירסט דמיטרי פאוולאוויטש ראמאנאוו, דעם צאר'ס א פלימעניק.

יוסופאוו האט געוואוסט, אז דמיטרי פאוולאוויטש איז אין רוסישען קייזערליכען הויף איינער פון די, וואס האבען ראספוטינ'ען זעהר פיינט, און ער איז דעריבער געווען זיכער, אז דער גרויספירסט וועט אהן צווייפעל צושטעהן צו דער פערשווערונג.

און אזוי איז טאקע געווען. דער גרויספירסט דמיטרי פאוולאוויטש, וועלכער איז מיט'ן פרינץ יוסופאוו געווען זעהר גוט בעפריינדעט, האט גלייך איינגעשטימט צו זיין איינער פון די, וואס נעהמען זיך אונטער צו דער'הרג'ענען ראספוטינ'ען, און דערביי האט ער געזאגט, אז ער אליין טראגט זיך שוין לאנג ארום מיט אזא געדאנק; עס איז נישט מעהר, ער האט נישט געוואוסט ווי אזוי און מיט וועמענס הילף מען קאן אזא זאך דורכפיהרען.

אויסארבייטענדיג די איינצעלהייטען פון דער פערשווערונג, איז בעשלאסען געווארען, אז פריהער פון אלץ זאל דער פרינץ יוסופאוו ווערען א „גוטער ברודער" מיט ראספוטינ'ען און געווינען זיין צוטרויען. עס איז זיי אויך געהאט איינגעפאלען א געדאנק, אז מען זאל ווארפען גורל, ווער פון די דריי יונגעלייט עס זאל מיט א רעוואלווער אריין צו ראספוטין אין הויז און איהם דארטען דערשיסען אויף טויט. זיי האבען אבער איינגעזעהן, אז דאס טויג נישט, און דאן איז געבליבען, אז מען זאל צו דער פערשווערונג צוציהען נאך מענשען און דורכפיהרען דעם פלאן אזוי, אז נאכדעם ווי ראספוטין וועט שוין זיין דער'הרג'עט, זאל קיינער נישט וויסען, וואו ער איז אהינגעקומען און ווער עס האט זיך אין דעם מארד בעטייליגט...

און דאן איז בעשלאסען געווארען, אז מען זאל זיך ווענדען צו דעם דומא-דעפוטאט וולאדימיר פורישקעוויטש, וועלכער איז געווען בעקאנט אלס ראספוטינס אנ'אויסגעשפראכענער געגנער.

דעם 21-טען נאוועמבער 1916, ניין א זייגער אין דער פריה, איז יוסופאוו געקומען צו פורישקעוויטש'ען און זיך צורעדט מיט איהם וועגען ראספוטינ'ען. אין דעם געשפרעך האט יוסופאוו זיך אויסגעדריקט, אז די רעדע, וואס פורישקעוויטש האט געהאלטען אין דער דומא וועגען ראספוטינ'ס שעדליכען איינפלוס אין קייזערליכען הויף, וועט נישט ברענגען די געווינשטע רעזולטאטען, אז זיין איינפלוס וועט איצט נישט ווערען קלענער, נאר פערקעהרט, נאך גרעסער: ער וועט איצט ביים צאר און ביי דער צאריצע ווערען נאך א גרעסערער יחסן און וועט ווייטער שאלטעווען, ווי איהם געפעלט און ווי איהם לוינט זיך.

— וואס-זשע פאר אנ'עצה גיט מען זיך? — האט פורישקעוויטש געפרעגט.

אויף יוסופאוו'ס פנים, — דערצעהלט פורישקעוויטש, — האט זיך א שמייכעל בעוויזען, און ער האט ארויסגעזאגט פון צווישען די צייהן:

— דער'הרג'ענען!

ווען פורישקעוויטש האט דאס דערהערט, האט ער זיך צולאכט.

— עס איז גוט צו זאגען „דער'הרג'ענען", — האט ער ארייגעשטעלט א בעמערקונג — ווער אבער וועט זיך אונטערנעהמען דורכצופיהרען אזא זאך?

ביי אונז אין רוסלאנד זענען נישטא אזעלכע מוטיגע מענשען, און די רעגירונג, וואס וואלט יא געקאנט דורכפיהרען אזא זאך, האלט זיך אן ראספוטינ'ען שטאל און אייזען און היט איהם אב ווי דאס שווארצאפעל פונ'ם אויג.

— יא — האט יוסופאוו געענטפערט.

— אויף אונזער רעגירונג קען מען זיך אין דעם פאל נישט פערלאזען. אבער מוטיגע מענשען, וואס זאלען זיך אליין אונטערנעהמען צו דער'הרג'ענען ראספוטינ'ען, געפינען זיך אין רוסלאנד דוקא נישט אויס.

— איהר דענקט אזוי?

— איך בין אין דעם זיכער, — האט יוסופאוו געענטפערט. — איך אליין בין איינער פון זיי.

דערהערט אזא זאך, האט דער היציגער פורישקעוויטש געגעבען א שפרונג און אנגעהויבען שפאנען איבער'ן צימער אהין און צוריק.

— הערט מיך אויס, פרינץ! — איז פורישקעוויטש געווארען בעגייסטערט. — דאס וואס איהר האט מיר איצט געזאגט, שטעקט ביי מיר אין מח ווי א טשוואק שוין א לענגערע צייט. פונקט ווי איהר פערשטעהט איך אויך, אז מיט רעדעס אין דער דומע קען מען אין דעם פאל גארנישט אויפטון: נישט האבענדיג קיין אנדער ברירה, האב איך זיך גלאט אנגעכאפט אן דעם, פונקט ווי איינער וואס טרינקט זיך, כאפט זיך אן אן א שטרוי. דאס בעסטע וואס מען קען טון איז — ראספוטינ'ען אינגאנצען אברוימען פונ'ם וועג. איהם דער'הרג'ענען!

(המשך קומט).

לאדז. 16 יאנואר 1928.

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 16 יאנואר 1928

פוילען

דייטשלאַנד און רוסלאַנד.

איינע פון די אקטיווע פאזיציעס אין בילאנס פון פוילענס אויסערן-פאליטיק פאר'ן פערגאנגענעם יאהר איז דער גינסטיגער פערלויף פון די בעציהונגען מיט די צוויי מעכטיגע שכנים פון מערב און מזרח — מיט דייטשלאנד און רוסלאנד.

מינ. זאלעסקי האט אין זיין לעצטער רעדע, אין וועלכער ער האט אונטערגעצויגען א סך הכל פון דער אויסערליכער פאליטיק, מיט א בעזונדערער אנערקענונג אונטערגעשטראכען, אז די בעציהונגען מיט אט די צוויי לענדער נעהמען וואס ווייטער אן אלץ מעהר נארמאלע פארמען און אז ס'איז פערהאן האפנונג איינגיכען צו קומען אין נאהנטער האנדעלס-בעריהרונג מיט ביידע לענדער. סימפטאמאטיש פאר דער פערבעסערונג פון די פערהעלטענישען איז די לאיאליטעט, וועלכע רוסלאנד און דייטשלאנד האבען ארויסגעוויזען אין גענף בעת ס'איז דארט בעהאנדעלט געווארען דער פויליש-ליטווישער קאנפליקט.

די האנדעלס-אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד האבען זיך ביז לעצטענס אנגעשטויסען אויף בעדייטענדע שוועריגקייטען. אויך די טעג זענען אין דער פרעסע דורכגעגאנגען ידיעות, אז מצד דייטשלאנד זענען ארויסגערוקט געווארען נייע מניעות. די פוילישע דעלעגאציע האט אבער געפונען פאר נויטיג און מעגליך די קלאנגען אפצולייקענען און פעסטצושטעלען, אז די אונטערהאנדלען פערלויפען גאנץ נארמאל, אהן וועלכע ס'איז פערשלעפונגען פון דייטשלאנד'ס זייט. פערקעהרט, ערקלערט די דעלעגאציע, לויט'ן ביזאיצטיגען פערלויף פון די אונטערהאנדלונגען קאן מען אורטיילען, אז ביידע צדדים פערשטעהען אויסגעצייכענט די סיטואציע און האבען דעם בעסטען ווילען צו בעזייטיגען די פאלגען פון ווירטשאפטליכען קריג.

גינסטיגע ידיעות קומען אויך אן וועגען דער האלטונג פון רוסלאנד בנוגע א האנדעלס-אבמאך. דארט בעמערקט זיך א גאנץ קלארע טענדענץ וואס גיכער צו קומען צו א ווירטשאפטליכען אויסגלייך מיט פוילען. ביז איצט די מניעה געווען אין דעם, וואס די סאוויעטען האבען געפאדערט עס זאל פריהער געשלאסען ווערען א נישט אגרעסיע פאקט, איידער מ'וועט צוטרעטען צו די ווירטשאפטליכע אונטערהאנדלונגען. איצט איז דער אפיציעלער ארגאן פון די סאוויעטען די „איזוועסטיא“ ארויס מיט אנ'ארטיקעל, אין וועלכען עס ווערט גאנץ דורכזיכטיג געוואונקען צו פוילען וועגען שליסען א האנדעלס-אבמאך און די פראגע וועגען נישט-אגרעסיע - פאקט ווערט פערשוויגען.

די טאקטיק פון די סאוויעטען איז פערשטענדליך. די אינערליכע שוועריגקייטען אין צוזאמענהאנג מיט'ן שארפען קאמף געגען דער אפאזיציע מאכען נויטווענדיג אנצוהאלטען נישט נאר פריידליכע, נאר גוטע בעציהונגען מיט די שכנים. נאטירליך ווירקט דא אויך די מעגליכקייט פון ענטשפאנונג אין די בעציהונגען צווישען פוילען און דייטשלאנד. וואסערע סיבות עס זאלען נישט שטויסען די שכנים צו דער איינשטעלונג פון נארמאלע ווירטשאפטליכע פערהעלטענישען — — פוילען וועט דערפון נאר געווינען, און דאס איז דאך דאס אייגענטליכע, צו וואס עס דארף זיין די שטרעבונג.

—ען.

סער אלפרעד מאנד און הערבערט סעמועל.

פון דר. א. קאראלניק.

מען האט געמיינט אין ענגלאנד, אז עס איז שוין געקומען די צייט פאר א נייער קאאליציע — פאר א בונד צווישען דעם ליבעראליזם און דעם סאציאליזם, אדער דעם סאציאליזם אין דער לייבאר-פארטיי-פארם. ווער זאל מאכען דעם שידוך? לאיד דזשארדזש? ער וואלט אפשר מסכים געווען — אבער ער האט נישט דעם צוטרוי פון די ליבעראלען — און אויך נישט פון די ארבייטער. מען גלויבט איהם נישט. מען הערט איהם מיט פערגעניגען. מען לאכט איבער זיינע וויצען, מען בעוואונדערט זיין בויגיגע פערזענליכקייט, אבער מען האט נישט קיין אמונה אין איהם. א פיהרער אין קאמף — יא; א פיהרער פון א פארטיי — דערצו איז ער צו גרינג-וואגיג.

און אלע אויגען האבען זיך צוגעקעהרט צו סער הערבערט סעמועל. זיין בעריכט פון דער לאגע אין דער קויהלען-אינדוסטריע אין ענגלאנד האט געמאכט א שטארקען איינדרוק. ער האט ארויסגעוויזען מעהר זאך-פערשטענדעניש, מעהר וויסען און ערנסט, ווי אלע אנדערע ליבעראלע און קאנסערוואטיווע שטאאטסמענער. און די בעלוינונג איז באלד געקומען. סער הערבערט איז געווארען דער פיהרער פון דער ליבעראלער פארטיי.

אבער עס איז נישט גענוג צו וויסען, צו פערשטעהן, צו קענען אלע „בלויביכער“ אויף אויסווענינ, צו בעהערשען דעם גאנצען ציפערען - מאטעריאל. א שטאאטסמאן איז אויך א מין פאעט. מיט די בעסטע קענטענישען פון גראמאטיק, רעטאריק, ליטעראטור-געשיכטע און מעטריק. קאן מען נאך נישט ווערען קיין פאעט. מען קאן העכסטענס זיין א געלערנטער און ליטעראטור-פראפעסאר, אדער — און דאס אויך נישט תמיד — א קריטיקער.

און סער הערבערט האט נאכאמאל בעוויזען, אז ערנסט, עהרליכקייט און געטריישאפט אליין זענען נאך נישט גענוג פאר א פיהרער אין א קריטישער צייט. ער האט דאס שוין איינמאל בעוויזען, ווען ער איז געווען דער הויי-קאמישאנער אין ארץ ישראל. ער האט געהאט א גרויסע געלעגענהייט. א היסטארישע, איינמאל אין א לעבען, איינמאל אין א יאהרהונדערט פארקומענדען שאנס — און האט איהם פערשפילט. ער האט געקאנט ווערען — דער נחמיה פון דעם נייעם אויפבוי — און איז נעבליבען בלויז א גוטער בריטישער בעאמטער. דער בעוואוסטער ענגלישער פובליציסט גארדינער האט שוין מיט א יאהר פיפצעהן צוריק וועגען איהם געזאגט: „נישט קיין פיהרער, אבער א שטאאטסמאן ועמען מען קאן גלויבען“.

סער הערבערט האט תיכף בעוויזען, אז ער איז נישט געשאפען צו זיין א פיהרער פון א פארטיי, בפרט א פארטיי וואס איז שוואך און דארף זיך אומאריענטירען. מען האט ערווארט, אז ער וועט עס זיין דער, וואס וועט לעגען א בריק צווישען דעם ליבעראליזם און „לייבאר“, אז ער וועט מאכען דעם שידוך צווישען די צוויי עלעמענטען אין לאנד; קליין-בורזשואזיע און ארבייטער.

אבער דערצו האט ער נישט געהאט די נויטיגע פאנטאזיע, דעם שוואונג און דעם מוט, ער האט אויך דאס מאל פערלוירען א שאנס.

און אנ'אנדערער זיין קאנקורענט אין דער בריטישער פאליטיק — סער אלפרעד מאנד — האט אויסגענוצט די געלעגענהייט.

הערבערט סעמועל און אלפרעד מאנד זענען די צוויי איקסען פון ענגלאנד, די „ויקהל-פקודי“ פון דער בריטישער אימפעריע. מען האט זיי תמיד צונויפגעפארט. ביידע אין דער ליבעראלער פארטיי, ביידע רייך, פון דעם אייגענעם סאציאלען קלאס, ביידע יודען, ביידע אפילו ציוניסטען, און דערפאר אויך — אין א שטענדיגען געגענזאץ איינער צום צווייטען.

עס איז מעגליך, אז אט די שטענדיגע פערקייטלונג פון ביידע האט געצוואונגען איינעם פון זיי, סער אלפרעד מאנד'ן, אפצורייסען זיך מיט געוואלד — און אהן שום אויסערען מאטיוו — פון דער ליבעראלער פארטיי און אריבערגעהן צו די קאנסערוואטיווען. זיי האבען ביידע פרעטענדירט אויף דער פיהרענדער ראלע אין זייער פארטיי — אבער פאר ביידען איז נישט געווען גענוג פלאץ אויף איין בענקעל. סער אלפרעד איז צו גרויס. צו פעט, כדי צו טיילען איין פלאץ מיט סער הערבערט.

עס זענען זיכער געווען נאך אנדערע מאטיוון, טיפערע, סאציאל-דיקטירטע. סער הערבערט בעלאנגט צו דעם קלאס פון סוחרים. סער אלפרעד איז אנ'אינדוסטריעלער, רעפראדוצירענדער. און ער האט דערפאר נישט געקאנט זיך אונטערשרייבען אונטער דער פערשטיינערטער עקאנאמישער דאקטרין פון דעם ליבעראליזם. ער האט געזוכט נייע וועגען — און האט זיי. אויף זיין אופן, געפונען.

סער אלפרעד מאנד האט פערטראכט א גרויסארטיגען פלאן. ער האט געזאמעלט ארום זיך די פיהרער פון דער בריטישער אינדוסטריע, די מאגנאטען פון קויהלען, אייזען, כעמישע פראדוקטען א. אז. וו. און געשאפען א מין טרעסט, וואס פערטרעט פינף מיליארד דאלאר. בעוואפענט מיט אזא מאכט האט ער ארויסגעשיקט אנ'איינלאדונג צו די ארבייטער פון ענגלאנד. דער קאפיטאל האט גערופען די ארבייט צו א קאנפערענץ — און די ארבייטער זענען געגאנגען.

דער פראגראם איז א רייכער, א ברייטער. און זיין קערן איז: די ארבייטער ווערען שותפים מיט די אייגענטימער, בעקומען א פינאנציעלען אינטערעס אין דעם געשעפט, האבען זייער פערטרעטער אין דעם אויפזיכסראט. דאס מיינט, דער ארבייטער הערט אויף צו זיין בלויז א האנט, א געדונגענער. ער איז א מיט-בעטייליגטער, א מיט-אייגענטימער, א מיט-בעל-הבית.

עס איז געוויס נישט קיין נייער פלאן. טעארעטיש א פאדערונג פון בריטישען גילד-סאציאליזם, פראקטיש, אין א געוויסען זין, אויסגעפיהרט אין דייטשלאנד און איטאליע — אין דער צייט ווען דשיאליטי האט נעפרובט ראטעווען די איטאליענישע דעמאקראטיע פון דעם קאמוניזם און פון דעם פאשיזם.

אבער עס איז אויך א שריט ווייטער. אין דעם דייטשען און אין דעם איטאליענישען סיסטעם איז דער ארבייטער געווען בלויז פעראינטערעסירט אין דער לייטונג, געהאט א שטים און א ווטא — אבער נישט קיין מיט-אייגענטום. לויט דעם פלאן פון סער אלפרעד מאנד איז די בעטייליגונג פון דעם ארבייטער אין דער פיהרונג א רעזולטאט פון זיין בעטייליגונג אין דער אונטערנעהמונג. און דאס איז נישט בלויז א פארמעלער, נאר אויך אנ'איינהייטליכער אונטערשיד. דאס הייסט — אוועקשטעלען די גאנצע ארבייטער-פראגע אויף נייע יסודות.

עס איז נישט קיין וואונדער, וואס די „לינקע“ האבען זיך דערשראקען. קוק, דער בעוואוסטער „עמפעראר“ קוק, דער לינקער ארבייטער - פיהרער אין ענגלאנד, האט פראטעסטירט אקעגען דעם בעשלוס פון די ענגלישע געווערקשאפטען צו בעטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ מיט די קאפיטאליסטען. „עס איז דער שווערסטער קלאפ פאר דער בריטישער ארבייטערשאפט“ — האט קוק ערקלערט. פאר דער ארבייטערשאפט?

ווי זאגט פלאריאן, דער פאבעל-דיכטער? עס טרינקט זיך א פוקסעל — און שרייט: די וועלט געהט אונטער. „ניין — ענטפערט איהם א מענש אויף דער בריק — בלויז א פוקסעל טרינקט זיך“.

עס איז מעגליך, אז די נייע מאנד-שייכסאנאטא — וועט אויך נישט ברענגען מעהר ווי די אלטע שעהנע חלומות, אילוזיעס, וואס צערינען, שטראלען, וואס פלעכטען זיך צונויף און צעשווימען.

מעגליך אבער אלץ בעסער ווי דער אייביגער שאבלאן, ווי דאס שטענדיגע ארומטרעטען אויף איין ארט — אהן פאטאס, אהן פאנטאזיע: בעסער ווי די גרויע פראזא פון דעם אלטען ליבעראליזם און פון דעם פערעלטערטען, כמעט שוין ארטעריא - סקלעראטישען סאציאליזם.

מען האט געפרובט אין רוסלאנד דורכצוברעכען דעם שאבלאן. עס איז נישט געראטען. יעדענפאלס נישט אזוי ווי די צעברעכער האבען געוואלט און געגלויבט. אבער אויך דארט — עפעס וועט בלייבען. א פולשטענדיגער אומקעהר צום אלטען איז נישט מעגליך.

איצט פרובט ענגלאנד — אויף אנ'אנדערן וועג — אויפצולעבען די אלטע ארדענונג, אריינברענגען א נייעם מאטיוו אין דעם סאציאלען לעבען.

און איהר ווייסט דאך — די היפוכים בעריהרען זיך. אלץ בעסער ווי דאס אייביג מיטעלע, מיטעלמעסיגע, ווי דער „טויטער פונקט“.

בעטהאווען אדער דזשען — נאך נישט קיין זיסליכע, סענטימענטאלע, נאך אלע געזעצען ריכטיגע און אזוי ניכטערע מיטעלמעסיגע סאלאן- און אונטערהאלטונגס-מוזיק.

אומגעדולדיג שטעהט דאס לעבען הינטער די פלייצעס און שטופט און דרענגט און מאהנט: ווייטער — ווייטער — און העכער.

(נ. י. טאג)

די יודישע סוחרים און דער לייפציגער יריד.

(קארעספאנדענץ צום „נייעם פאלקסבלאט“).

זייט א רייה פון יאהרען וועט צום ערשטען מאל אויפ'ן לייפציגער יריד, וואס הויבט זיך אן ד. 4. מערץ ד. י. געעפענט ווערען א פוילישע אויסשטעלונג, וועלכע ווערט ארגאנזשירט פון אלע פוילישע האנדעלסקאמערן. די דאזיגע אויסשטעלונג דריקט אויס קלאר, אז ביידע מלוכות, פוילען און דייטשלאנד זענען איצט פעסט ענטשלאסען אריינצוגעהן אין האנדעלס-בעציהונגען און צו טראכטען, אז איין מדינה זאל מיט דער אנדערער שליסען אפמאכען, וועלכע זאלען מעגליך מאכען דעם פרייזען איין און אויספאהר פון צאל-גיטער צום מינימאלסטען טאריף.

פוילען האט שוין ביז איצט א גאנצע רייה פון דייטשע ארטיקלען צוגעלאזט צום פרייען אריינפאהר ווי, למשל, ארטיקלען פאר כירורגען, פאר זייגערמאכערס וכדומה און ס'איז צו האפען, אז אט די אויסשטעלונג אויפ'ן לייפציגער יריד, וועט ברענגען די מעגליכקייט פון א פולער ווירטשאפטליכער דערנעהנטערונג פון ביידע לענדער.

ס'איז נישט צו לייקענען, אז גראד פאר יודען איז אט די דערנענטערונג פון גרויסער וויכטיגקייט. מיר שטעלען פאר אין פוילען, למשל, דעם גרעסטען קאנטינגענט פון סוחרים און מיר זענען צומייסטען פעראינטערעסירט, אז דער האנדעל פון און קיין דייטשלאנד זאל זיין פריי, אהן שום גרויסע צאל-שוועריגקייטען. מיר האבען א גרויסע צאהל פון עקספארטערען; און אימפארטערען, פאר וועלכע ס'בעדייט א לעבענסנויטווענדיגקייט, אז אט די ווירטשאפטליכע אפמאכען פון ביידע לענדער זאלען ווי אמגיכסטען אננעמען פראקטישע פארמען.

דעריבער איז עס אויך קלאר, אז פאר די יודישע סוחרים אין פוילען בעדייט די פוילישע אויסשטעלונג אויפ'ן לייפציגער יריד א גרויסער שריט אויפ'ן וועג צו דער ווירטשאפטליכער אויפריכטונג.

אויך דאס איבריגע אויסלאנד, וואס וועט דאסמאל אויסשטעלען אויפ'ן לייפציגער יריד, וועט פאר די יודישע סוחרים האבען א גרויסע בעדייטונג.

ענגלאנד וועט דאסמאל זיין פערטרעטען דורך אכציג גרעסטע פירמען, וואס וועלען געבען א בילד פון דער עקספארט — און לייסטונגספעהיגקייט פון דער בריטישער אימפעריע.

די יודישע סוחרים וועלען דא האבען א געלעגעהייט צו זעהן דעם קאנקורענץ-קאמף פון די צוויי מעכטיגסטע אינדוסטרי-לענדער — דייטשלאנד און ענגלאנד · און פערשטעהט זיך צו וועהלען דאס, וואס איז פאר זיי אמבעסטען, אמפראקטישסטען און אמפאסיגסטען.

אויך די אנדערע אייראפאישע אינדוסטרי-צענטרען ווי למשל איטאליע, פראנקרייך און שוועדען וועלען דאסמאל צום ערשטען מאל ארויסטרעטען מיט אייגענע גרויסע ספעציאל-אויסשטעלונגען, וואס זאלען דער אינטערנאציאנאלער סוחרי'שער וועלט וויזען ווי גרויס זייער בעדייטונג איז אויפ'ן וועלט-מארק און אויף וויפיל זייער אינדוסטרי איז מסוגל זיך צו שאפען א פאזיציע אויפ'ן עולם-המסחר.

אודאי וועלען אויך עסטרייך, די טשעכאסלאוואקיי, די שווייץ און רוסלאנד, וועלכע האבען אין לייפציג אייגענע מעסע-הייזער זיך בעמיהען צו קומען אהין מיט זייערע בעסטע שאפונגען, בכדי זייערע פאזיציעס אויפ'ן וועלטמארק צו בעפעסטיגען און ווען מעגליך צו פערבעסערן.

אבער נישט נאר אייראפא וועט ארויס מיט די שטארקסטע ווירטשאפטליכע מיטלען אויף דעם גרעסטען אינטערנאציאנאלען יריד פון דער וועלט, אויך די לענדער פון מעבר לים וועלען זיין פערטרעטען דורך אייגענע גרעסערע, אדער קלענערע אויסשטעלונגען...

ארץ-ישראל וועט נאך דאסמאל נישט זיין פערטרעטען אין לייפציג, דער ווירטשאפטליכע קריזיס, וועלכע דאס לאנד האט לעצטענס געהאט דורכצומאכען, האט גורם געווען, אז די ארבייטען, וועלכע זענען אונטערגענומען געווארען, די ארץ-ישראל אויסשטעלונג אין לייפ-

(ווייטער זעה 7-טע זייט).

לאָדז
16 יאַנואַר 1928

דאָס לאָדזער לעבען

לאָדז
16 יאַנואַר 1928

16
מאָנטאָג
כג
טבת תרפ"ח

יאַנואַר
זון-אויפגאַנג 7.46
זון-אונטערגאַנג 3.49
דער טאָג פון טאָג 10.15

היינט וועט זיך אָנהויבען די פּאַטענטען-קאָנטראָל.

ווער עס וועט נאָך נישט האָבען קיין פּאַטענט, וועט שטרענג בעשטראָפט ווערען.

פאַר ניי-יאָהר האָט דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום געדראָהט אַלע סוחרים, וואָס וועלען נישט אויסקויפען די פּאַטענטען אויף 1928 ביז'ן 1-טען יאַנואַר מיט גרויסע שטראָפען. אין די פעראָרדנונגען איז אונטערגעשטראָכען געוואָרען, אַז דער טערמין אויסצוקויפען די פּאַטענטען, וועט בשום אופן נישט פערלענגערט ווערען.

די שאַץ-קאַמערן פון אַלע קרייזען האָבען אָבער שטילערהייט פערלענגערט דעם טערמין ביז'ן 14-טען יאַנואַר, לויט די אָנווייזונגען פון פינאַנץ-מיניסטעריום — נישט אויסצונוצען די געלעגענהייט צו בעשטראָפען פאַר נישט אויסקויפען קיין פּאַטענטען, נעהמענדיג אין אַכט די קריטישע לאַגע פון סוחר'טום בכלל...

פון היינט אָן וועט זיך אָבער די לאַגע פולשטענדיג ענדערן. די שאַץ-קאַמערן וועלען אַרויסשיקען זייערע קאָנטראָלערען און פאַר נישט אויסקויפען פּאַטענטען ביז צום 14-טען יאַנואַר וועלען אַרויפגעלעגט ווערען האַרבע שטראָפען.

טעקסטיל-אינדוסטריע.

גינסטיגע קאָניונקטור.

(—) די גינסטיגע ענטוויקלונג פון דער קאָניונקטור אין דער טעקסטיל-אינדוסטריע דויערט ווייטער. דער סעזאָן איז אין פולען גאַנג.

די גרעסטע בעשטעלונגען אויף גאַרן ווערען געמאַכט אויף אַפּריל און מאַי. פּאָזנאַנסקי אַרבייט ווייטער 5 טעג אין וואָך, שייבלער און גראָהמאַן האָבען אַנשטאָט 3 טעג אין וואָך אָנגעהויבען צו אַרבייטען צו 4 טעג. שייבלער און גראָהמאַן מאָנטירען איצט אַ נייע שפּינעריי אויף 5,000 שפּינדעל. אין די גרעסטע צאָהל פאַבריקען וועט מען אין דער נאָהענטסטער צייט אָנהויבען אַרבייטען צו 6 טעג אַ וואָך.

פערזאַמלונג פון בעקער-מייסטער-סעקציע.

היינט, אָוו. קומט פאָר אין לאָקאַל זאַוואַדזקאַ 5, אַ גרויסע פערזאַמלונג פון דער בעקער-מייסטער-סעקציע ביים האַנדווערקער-ראַט, זאַוו. 5. אויפ'ן טאָג-אָרדנונג זענען אַ רייה וויכטיגע פראַגען, וועלכע בעריהרען די עקזיסטענץ פון די בעקער-מייסטער, ווי: צעך-פראַגען, שטייער-ענינים, פעראָרדנונג וועגען בעקערייען און פראַגע פון קרעדיטען צו בעזאָרגען די מיטגלידער מיט מעכאַנישע בעקערייען.

אינערן-מיניסטער סקלאַדקאָווסקי אין לאָדז.

קאָנפערענץ אין דער וואָיעוואָדזטווע וועגען די וואַהלען.

(§) ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען איז עהערנעכטען אויפ'ן וועג פון וואַרשאַ קיין קאַליש, געוועזען אין לאָדז דער אינערן - מיניסטער גענעראַל סלאַוואָי-סקלאַדקאָווסקי.

אין קאַליש האָט דער מיניסטער נעכטען אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט'ן קאַלישער סטאַראָסטע און אינפאָרמירט זיך וועגען דער פאַר-וואַהל-סיטואַציע. נאָך דער קאָנפערענץ איז דער מיניסטער אַרויסגעפאָהרען צוריק קיין וואַרשע.

איינס אַ זייגער ביי טאָג איז דער מיניסטער אָנגעקומען קיין לאָדז און צוגעפאָהרען צו דעם בנין פון דער וואָיעוואָדסטווע, וואו עס האָט אויף איהם שוין געוואַרט דער וואָיעוואָדע יאַשטשאָלט. דער מיניסטער האָט אָפּגעהאַלטען אַ לענגערע קאָנפערענץ מיט דעם וואָיעוואָדע וועגען דער וואַהל-סיטואַציע אין לאָדז, און האָט זיך ספּעציעל אינטערעסירט מיט דעם אונפּאַרטייאישען בלאָק פאַר מיטאַרבייט מיט דער רעגירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי. אויך מיט די מיטלען פון געזעלשאַפטליכער פערזיכערונג אין דער פאַר וואַהלען-צייט.

נאָך דער קאָנפערענץ האָט דער וואָיעוואָדע פערבעטען דעם מיניסטער אין זיינע פּריוואַטע אַפּאַרטאַמענטען אויף אַ פריהשטיק. אין דעם פריהשטיק האָבען אַנטייל גענומען אַ חוץ דעם מיניסטער און וואָיעוואָדע דער פּערזענליכער סעקרעטאַר פון מיניסטער ה' סטאַוויצקי דער וויצע-וואָיעוואָדע ד"ר לעוויצקי, סעקרעטאַר פון וואָיעוואָדע ראָסיצקי, שעף פון אַדמיניסטראַטיווער אָפּטיילונג פון דער וואָיעוואָדסטווע ה' דיכדאַלאָוויטש, שעף פון זיכערהייטס אָפּטיילונג ה' ביעלעצקי, פּאָליציי-קאָמענדאַנט אינספּעקטאָר פּערסטער, סוב-אינספּעקטאָר ניעדזשיעלסקי.

אַרום 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג האָט זיך דער מיניסטער געזעגענט מיט'ן וואָיעוואָדע און איז אָפּגעפאָהרען קיין וואַרשע.

קריסטליכע האַנדווערקער שטיצען פּילסודסקים רעגירונג

אין זאַל פון האַנדווערקער „רעסורסע“ (קילינסקע 123) איז נעכטען פּאָרגעקומען אַ צוזאַמענפאָהר פון קריסטליכע האַנדווערקער פון לאָדזער וואָיעוואָדסטווע. צום סוף איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטימען ביי די וואַהלען פאַר'ן אונפּאַרטייאישען בלאָק אונטערצושטיצען די רעגירונג פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

די וואַהל-קאָמיסיעס.

(ב) אין משך פון היינטיגען טאָג וועלען די וואַהל-קאָמיסיעס אָננעהמען רעקלאַמאַציעס פון די, וועלכע זענען נישט אַריינגעטראָגען אין די וואַהל-ליסטעס.

די קרייז-קאָמיסיעס וועלען היינט אַמטירען פון 4 ביז 10 אַ זייגער אין אָוונד.

פון מאָרגען אָן וועלען די קאָמיסיעס אַמטירען נאָר פון 8 ביז 10 אין אָוונד.

די פערזאַמלונג פון „פּועלי-ציון“ אין פילהאַרמאָניע.

דעם פערגאַנגענעם שבת 10 פריה איז אין פילהאַרמאָניע-זאַל, פאָרגעקומען אַ פייערליכער צוזאַמענטרעף פון אַלע חברים און סימפּאַטיקער פון יוד. אַרב. וואַל-קאָמיטעט „פּועלי ציון“.

צו דער פייערונג, איז געקומען אַ ריזיגער עולם. דער פילהאַרמאָניע-זאַל, איז געוועזען פול געפּאַקט.

דאָס אָרט ביים פּרעזידיום האָבען פערנומען די מיטגלידער פון וואַל-קאָמיטעט און די פאָרשטעהער פון די פּראָפ. פעראיינען מיט זייערע פעראיינס-פּעהנער.

געעפענט די פייערונג, האָט ראַטמאַן האַלענדערסקי. מיט לענגערע רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען די „פּועלי-ציון“-טוער: ש. עדעלמאַן, ד"ר שיפּמאַן, י. פּעטערזייל, ח. בראַנד און דער פאָרשטעהער פון דער פּועלי-ציון - יוגענט ה' אביגדור. געשלאָסען די פייערונג האָט מיט זעהר אַ געלונגענעם רעפעראַט דער בעוואוסטער פיהרער פון „פּועלי-ציון“, ה' ז ר ב ב ל. איינשטימיג איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע צו שטיצען די וואַל-קאַמפּאַניע פונ'ם יוד. אַרב. וואַל-קאָמיטעט „פּועלי-ציון“.

ווער איז די מוטער?

אַנ'איינוואויגער פון פּאָדזשעטשנאַ 27 האָט נעכטען פערנאַכט אין קלאָזעט-גרוב פון הויף בעמערקט, ווי ס'טרינקט זיך אַ פּיצעל קינד. עס זענען אַלאַרמירט געוואָרען די שכנים, וועלכע ס'איז געלונגען דאָס קינד אַרויסצוציהען. דאָס עופה'לע, אַ געמ'ל'עט יונגעלע פון אַ 8–10 טאָג, האָט נאָך געלעבט. מ'האָט אַרויסגערופען פּאָליציי און פּאָגאָטאָוויע, וועלכע האָבען זיך מיט דעם קינד פערנומען.

אַפּטייק-דיזשורען.

(§) היינט בייַנאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: מ. עפּשטיין (פּיעטריקאָווער 225) מ. באַרטאָשעווסקי (פּיעטריקאָווער 95), מ. ראָזענבלום (ציגעלגאַס 12), גאָרפיין (ווסכאָדניאַ 54), י. קאָפּראָווסקי (נאָוואָמיעסקאַ 15).

אָבערקאַנטאָר סיראָטאַ

קומט דאַוונען פרייטאָג און שבת אין לאָדז.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, קומט קיין לאָדז דער בעריהמטער יודישער חזן, ה' גרשון סיראָטאַ, וועלכער וועט דאַוונען פרייטאָג צונאַכטס דעם 20. יאַנואַר און שבת „מברכים“ פריה, דעם 21. יאַנואַר אין „פילהאַרמאָניע“-זאַל מיט דער בעטייליגונג פון אַ גוט-איינגעשטודירטען כאָר אונטער דער לייטונג פון ה' ישראל רובין.

ה' סיראָטאַ'ס קומען קיין לאָדז האָט אַרויסגערופען אַ גרויסע פעראינטערעסירונג ביי דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג און עס איז צו גלויבען, אַז די לאָדזער יודען וועלען פרייטאָג און שבת איבערפולען דעם „פילהאַרמאָניע“-זאַל, כדי זיך צו נעזעגענען מיט סיראָטאַ'ן פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין לאָנדאָן.

אַ שרפה.

(§) עהערנעכטען אַרום 5 אַ זייגער אין אָוונד האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה אין דער שפּינעריי פון געצל ווילטשקאַ (סענאַטאָרסקאַ 28). די פייערלעשער האָבען דאָס פייער איינגעלאָשען אין משך פון אַ שעה צייט.

ציוניסטישע קרייז-קאָנפערענץ

בעשליסט צו שטיצען דעם מינדערהייטען-בלאָק.

(—) נעכטען איז אין לאָקאַל פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע פּאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון יודישען בלאָק און בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען.

צו דער קאָנפערענץ, וועלכע איז געעפענט געוואָרען דורך ד"ר ראָזענבלאַט זענען געקומען 35 דעלעגאַטען פון 10 שטעדט.

אַלס פאָרזיצער איז געוועהלט געוואָרען ד"ר לעמבערג (זד.-וואָליע) אין פּרעזידיום: ראַטמ. מאָרגענשטערן (זגערזש) צימבערקנאָפּ און כמורא (פּאַביאַניץ).

ד"ר ראָזענבלאַט האַלט אַ גרויסען פּאָליטישען רעפעראַט, אין וועלכען ער שטעלט זיך הויפּטזעכליך אָב אויף די נאָהענטסטע סיים-וואַהלען. ער ווייזט אָן אויף דער אונבעדינגטער נויטווענדיגקייט צו שטימען פאַר'ן בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. לויט די בעריכטען פון די דעלעגאַטען ווייזט זיך אַרויס, אַז די שטימונג אין לאָדזער וואַהל-קרייז איז פאַר'ן בלאָק פון נאַציאָנאַלע מינדערהייטען. נאָכ'ן אָנגענומען פון ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס איז געוועהלט געוואָרען א וואַהל - קאָמיטעט פאַר'ן לאָדזער קרייז מיט'ן זיץ-אָרט אין לאָדז.

נייע פאָרשריפטען וועגען איינציגע שפּייזער און „אָדראָטשעניעס“

די ענדערונגען אין מיליטער-געזעץ.

אין לעצטען נומער פון „דזיענניק אוסטאַוו“ זענען פערעפענטליכט געוואָרען נייע מיליטערישע פאָרשריפטען, וועלכע ענדערן דאָס מיליטער-געזעץ פון דעם 23-טען מאַי אין פיל גאָר וויכטיגע פּרטים.

ערשטענס זענען געענדערט געוואָרען די פאָרשריפטען וועגען די איינציגע שפּייזער. לויט די אַלטע פאָרשריפטען פלעגען פערעכענט ווערען אַלס איינציגע שפּייזער נאָר 1) אַ זוהן פון עלטערן, פון אַנ'אַלמנה אָדער אַליין, ווי אויך פון אַ אונגעזעצליכער מוטער, אויב די דאָזיגע פאַמיליע-אָנגעהעריגע פון דעם מיליטער-פליכטיגען זענען אַרבייטס-אונפעהיג, 2) אַ איינציגער לייבליכער אָדער שטיף-ברודער פון יתומים, וועלכע זענען אַרבייטס-אונפעהיג. יעצט פערעכענט דאָס געזעץ אַלס איינציגע שפּייזער נאָך אַ קאַטעגאָריע פון מיליטער-פליכטיגע, נעמליך 3) אַ איניקעל, אויב זיין זיידע אָדער באָבע, אָדער אויב זיי ביידע צוזאַמען זענען אַרבייטס-אונפעהיג און זיי האָבען נישט קיין קינדער, וועלכע קאָנען זיי מפרנס זיין.

ביז איצט האָט דאָס געזעץ בעטראַכט די עלטערן פון מיליטער-פליכטיגען אַלס אַרבייטס - אונפעהיג — אָהן ספּעציעלע בעווייזען פון דער אַרבייטס-אונפעהיגקייט — און ווען עס האָט זיך געהאַנדעלט בלויז וועגען דער מוטער — אויב זי האָט געענדיגט דאָס 41-טע לעבענס-יאָהר און לעבט איינזאַם. וואָס אָנבעלאַנגט די שוועסטער פון מיליטער-פליכטיגען, זענען זיי בעטראַכט געוואָרען אַלס אַרבייטס-אונפעהיגע, אויב זיי האָבען נאָך נישט געענדיגט דאָס 17-טע לעבענס-יאָהר. לויט די נייע פאָרשריפטען אָנערקענט דאָס געזעץ גופא אַלס אַרבייטס-אונפעהיג אָהן ספּעציעלע בעווייזען — אויך זיידעס און באָבעס פון דעם מיליטער-פליכטיגען, אויב זיי ענטשפּרעכען די איבענדערמאָנטע עלטער-בעדינגונגען, און אויך יונגלעך, וועלכע זענען יונגער פון 16 יאָהר און מיידלעך, וועלכע זענען יונגער פון 18 יאָהר.

די פראַגע פון די „אָדראָטשעניעס“ איז רעגולירט געוואָרען אויף אַ גאַנץ נייעם אופן; עס איז פערערגערט געוואָרען אין דעם פּרט די לאַגע פון די שילער פון די מיטעל-שולען, סעמינאַרען און פּראָפעסיאָנעלע שולען, וועלכע זענען אָנערקענט אַלס גלייכוועַרטיג מיט די מיטעל-שולען. פריהער פלעגען זיי בעקומען „אָדראָטשעניעס“ ביז צום פערענדיגען דאָס 23-טע לעבענס-יאָהר, איצט נאָר ביז זיי ענדיגען דאָס 22-טע לעבענס-יאָהר. אויסער דעם פאָדערט דאָס נאָוועליזירטע געזעץ אויסדריקליך, אַז דער מיליטער-פליכטיגער, וועלכער בעט די „אָדראָטשעניע“ זאָל זיין אַ שילער פון דער לעצטער קלאַס פון דער שולע.

פאַר סטודענטען פון די הויכשולען איז אויך פערקלענערט געוואָרען דער עלטער-צענז. פריהער פלעגען זיי קאָנען בעקומען „אָדראָטשעניעס“ ביז צום פערענדיגען דאָס 26-טע לעבענס-יאָהר, יעצט ביז צום 23-טען איינשליסליך; שילער פון רבנים-שולען, וועלכע זענען אָנערקענט דורך דער רעגירונג, און וועלכע געפינען זיך אונטער איהר אויפזיכט, קאָנען איצט בעקומען „אָדראָטשעניעס“ ביז דעם 25-טן לעבענס-יאָהר, פריהער ביז דעם 26-טען.

לויט דעם אַלטען געזעץ האָבען געקאָנט געניסען פון „אָדראָטשעניעס“ ביז דעם 22-טען לעבענס-יאָהר, בלויז לערן-יונגלעך, וועלכע לערנען זיך אַ מלאכה ביי אַ האַנדווערקער-מייסטער. איצט קאָנען פון די דאָזיגע אָדראָטשעניעס געניסען אויך פּראַקטיקאַנטען פון האַנדעלס - אונטערנעהמונגען ביז זיי ענדיגען זייער לעהר-צייט. שפּעטסטענס ביז דעם פערענדיגטען 22-טען לעבענס-יאָהר.

אָדראָטשעניעס פאַר איינציגע שפּייזער ווערען איצט אַרויסגעגעבען אויף אַ יאָהר און נאָכהער דאַרפען זיי בעניינען די ביטעס. פאַר פּערזאָנען, וועלכע מאַכען דורך זייערע פּראַקטישע אָדער טעאָרעטישע שטודיען (ווי אויבען). קאָן אַרויסגעגעבען ווערען אַ אָדראָטשעניע אויף דער גאַנצער לערן-צייט, ווי עס קומט זיי לויט דעם געזעץ.

דאָס נאָוועליזירטע געזעץ זעהט אויך פאָר נאָך אַ גאַנצע רייהע שנויים, וואָס זענען קודם כל נוגע די מיליטער-פליכטיגע מיט אַ בילדונגס-צענז, פאַר וועלכע די דינסט-צייט איז פערקירצט געוואָרען ביז 15 חדשים:

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ-קראַנקהייטען, - בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון. נעמט אָן אין לעטשניצע, זגערזשער 17 פון 6–7. אין דערהיים פון 3–5 נאָכמ.

Dr. H. Wołkowyski
זאַכאָדניאַ 57 (צעגעלניאַנאַ 19)
טעלעפאָן 37-70
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט- און ווענעריש
קראַנקהייטען, מענער - שוואַכע, בעהאַנדלונג
פון קווארץ-שטראַהלען.
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—8 אָוונט,
פאַר פרויען פון 4—5 אין אַ ספּעצ. וואַרטע-זאַל.

Dr. Roman Bornstein
TRAUGUTTA 9, tel. 23-06
אינערליכע און נערווען-קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 7–8 אָוונד. 429

קבצנאָווסקי, דלפונאָוויטש און אביונזאָן

אַוואַנטורעס פון 3 לאָדזער וואַגאַבונדען ----- (פון די לאָדזער מעשיות)

(סוף *)

אַזוי ווי דער האָטעל-דינער האָט געמאָלדען דלפונאָ'וויטש'ן, אַז דער דירעקטאָר איז געקומען און וויל זיך מיט איהם זעהן, זענען באַלד קבצנ'אָווסקי און אביונ'זאָן אָפגעצויגען דורך דער הינטערטיר און דלפונ'אָוויטש האָט די געסט אַריינגעבעטען צו זיך אין צימער.

דער דירעקטאָר איז אַרויס מיט'ן גאַנצען דייטשען העפליכקייטס-לעקסיקאָן און דלפונ'אָוויטש'ן איבערגעבעטען פאַר דער ערשטער גרינגשעצטער בעציהונג און איהם פשוט געקושט די הענט, אַז ער זאָל צו נעמען די בעשטעלונג.

דלפונאָוויטש איז קיין חזיר נישט געווען און האָט זיך לאַנג נישט געלאָזט בעטען. ער האָט געהייסען די סחורה אָפשיקען אויפ'ן אַדרעס פון זיינס אַנ'אַלטען פעטער צפיס אַ בלינדען הויקערדיגען דרדקי מלמד אין ריפין.

דער דירעקטאָר האָט גלייך אַהייםגעשיקט אַנ'אָנגעשטעלטען און פעראָרדענט תיכף צו עקספעדירען די סחורה אויפ'ן אָנגעגעבענעם אַדרעס.

די בעשטעלונג האָט בעטראָפען אַנ'ערך 50 טויזענד זלאָטעס. אויפ'ן חשבון פון דער טראַנזאַקציע האָט דלפונ'אָוויטש גלייך געגעבען 30 פראָצ. דעקונג מיט וועקסלען פון אייגענעם אָרדער און אויסגעשטעלט דורך דער פירמע קבצנ'אָווסקי'ן, אביונ'זאָנען און קאָמפּאַניע, וואָס שייך דער רעשט האָט דלפונ'אָוויטש געהאַט זיך פערפליכטעט צוצושיקען דעקונג אין מזומן אין אַ חודש אַרום.

דער דירעקטאָר איז געווען העכסט צופרידען, וואָס ס'איז איהם געלונגען צו שליסען דעם קנין. מסתם האָט דלפונ'אָוויטש וועגען די פרייזען אויך זיך צופיל נישט געהאַנדעלט. ער האָט זיך מיט דלפונ'אָוויטש'ן הארציג געזעגענט און אויסגעדריקט זיין וואונש, אַז ווען ר'וועט קומען נאָכאַמאָל קיין דאַנציג' וועט ער שוין צו קיין צווייטער פירמע נישט געהן.

נאָכ'ן אַוועקגעהן פון דירעקטאָר און זיינע בעגלייטער, האָט דלפונ'אָוויטש געכאַפּט דעם טשעמאָדאַנטשיק און צוזאַמען מיט קבצנ'אָווסקי'ן און אביונ'זאָנ'ען פאַר די לעצטע פאַר גראָשען געקויפט בילעטען קיין רופין.

נאָך איידער די „ספּולניקעס" זענען אָנגעקומען אין רופין, האָט שוין דער באַנאַזש געוואַרט אויף דער סטאַציע, אַז מען זאָל איהם אָפנעמען. חברה האָבען זיך באַלד גענומען צו די כלים, אַ בייסעל סחורה האָבען זיי פערטראַסקעט אין רופין, די רעשט האָבען זיי מיט'ן נאָהענטסטען צוג אָפּגעשיקט קיין לאָדז, וואו מען האָט שוין די סחורה געברענגט צו געלד.

קיין לענגערע דיגגענישען ביים צוטיילען צווישען זיך דאָס כשר'ע פערדינסט זענען נישט פאָרגעקומען. אויף אַ שותף איז אויסגעקומען אַנ' 8 ביז 10 טויזענד גילדען, אַ סומע, וואָס געהט היינט, דאַכט זיך, נישט צו פיס. ביי יעדען פון די שותפים האָט דאָס געלד בעקימען אַ שטיקעל תיקון: איינער האָט אויסגעגעבען אַ פערזעסענע טאָכטער, דער צווייטער האָט זיך געדונגען אַ ליייטישע דירה און דער דריטער ווייטער האָט זיך איינגעריכטעט אַ מעהר בכבוד'דיגע פרנסה.

אין אַ חודש אַרום, ווען די דאַנציגער פירמע האָט געזעהן, אַז דלפונ'אָוויטש האָט פערגעסען דעם אַדרעס, האָט זיך דער דירעקטאָר מיט 2 פערטרויליכערע אָנגעשטעלטע אַוועקגעלאָזט קיין רופין דערמאָנען וועגען דעם חוב.

לאַנג זענען די דאַנציגער געסט אַרוםגעקראָכען איבער די רופינער בלאָטיגע גאַסען ביז זיי האָבען זיך דערפרעגט צו דלפונ'אָוויטש'ס הויקערדיגען פעטער, אויף וועמענס אַדרעס ס'איז אַרויסגעשיקט געוואָרען די סחורה. מיט פערשידענע קונצען זענען די יעקעס געוואָר געוואָרען פון הויקערדיגען מלמד, אַז דער אמת'ער בעל דבר פון „שטיקעל אַרבייט" וואוינט אין לאָדז. די געסט האָבען זיך נישט געשוינט און זענען גלייך אַוועק קיין לאָדז.

אַז זיי זענען אַריינגעקומען אין דעם פרעכטיגען קעלער-סאַלאָן, וואו ס'האָט געוואוינט דער שעף פון דער ריזען-פירמע דלפונ'אָוויטש עט קאָמפּאַניע און דערזעהן די מאַדאַם דלפונ'אָוויטש פּיאַנעווען איבער אַ באַליע וועש, איז בעבען די אָרימע יעקעס געוואָרען הארב אין די נעז.

אונזער דלפונ'אָוויטש איז זיך רוהיג געשלאָפען אויף אַ שטרוי-זאַק נעבען אויווען, אַרומגעזעצט מיט אַ האַלב טוץ אייגענע און פרעמדע יאַטלעך און נישט בעמערקט אָדער זיך געמאַכט נישט בעמערקען ווי די געסט האָבען זיך אַראָפּגעלאָזט אין קעלער.

דער דירעקטאָר האָט שוין פערשטאַנען, אַז מען האָט איהם אַריינגעפיהרט אין אַ טערקישע שוויץ-באָד, איז ער געוואָרען שטאַרק אויפגערעגט און האָט אָנגעהויבען צו טופען מיט די פיס אויף די „פאָלנישע שווינע און שפּיץ-בובען".

דער יעקע איז געווען פונקט, ווי אַלע יעקעס, אָנגעשטאָפּט מיט „שינקען אונד ביער" און דעריבער אַ שווערער פערשוין. מסתמא האָט זיך דאָס דינע פאָדלאָגע-ברעטעל דורך דעם שטאַרקען קלאַפּען איינגעריסען און דער פעטער דייטש איז אַריינגעפאַלען אין גן-עדן התחתון, ד. ה. אין אונטערשטען קעלער.

אַזוי ווי די פרוי דלפונ'אָוויטש האָט פונקט דאַמאָל געוואַשען דאָס ביטעל גרעט, האָט זי געהאַט שטיין אַ צעבער רעגען-וואַסער צוליב ענגשאַפּט גראָד אין אונטערשטען קעלער.

מעשה שטן, מוז דוקא דער דאַנציגער פעטער יעקע אַריינפאַלען אין אָט דעם צעבער רעגען-וואַסער און ביי איין געלעגענהייט גענומען אַ קאַלטען פרישניק.

ביים פאַלען האָט דער יעקע אָרענטליך זיך צוטראַסקעט דאָס בינטעל ביינער און בשום אופן זיך נישט געקאָנט פון צעבער אַרויסקריגען.

נישט בלויז אין אונטערשטען, נאָר אפילו אויך אין אויבערשטען קעלער איז געווען שטאָק-פינסטער, בפרט, ווען פון גרעט האָט זיך אויפגעהויבען אַ געדיכטע פאַרע—דער יעקע האָט גאָר נישט געוואוסט, וואו ער געפינט זיך און געמאַכט אַ גערואַלד.

דלפונ'אָוויטש'ס בני בית האָט זיך אויך דערשראָקען פאַר דער גאַנצער קאַשע, וואָס זיי האָבען פערקאָכט און אויך אָנגעהויבען צו שרייען. אויף די געוואַלדען זענען געקומען צו לויפען פון נאָהענטען שכער-מאַרק פערשידענע רחמנות מענשען און אָנגעהויבען יעקע'ן אַרויסצושלעפען פון צעבערוואַסער. בינו לבינו האָבען זיי אַרויסגעשלעפט אַ גאָלדענעם זייגער און אַ פּאָרטפעל מיט אַ גרעסערער סומע געלד; זיי האָבען פון איהם אויך אַראָפּגעצויגען דעם נאַסעןפאַלטען, בכדי איהם אויסצוטריקענען. ס'איז איבעריג צוצוגעבען, אַז דער פאַלטען איז אויגענבליקליך „אויסגעטרוקענט" געוואָרען.

די אָנגעשטעלטע, וועלכע זענען מיטגעקומען מיט'ן דירעקטאָר, זעהענדיג אין וואָס פאַרע זומפּ זיי זענען פערקראָכען, האָבען תיכף זיך פערשטענדיגט מיט דער מאַכט און דעריבער ביי דער גאַנצער חתונה נישט געווען.

ווען די פּאָליציי איז אָנגעקומען איז שוין קיינער פון די „רעטער" נישט געווען, נאָר דער אָרימער יעקע איז געזעסען אין צרות ביים אויווען און זיך אויסגעטרוקענט די אָגיוויצעס.

אין טאַראַראַם האָט זיך דלפונ'אָוויטש אויך געהאַט אָפּגעטראָגען. פּאָליציי האָט איהם אַ לענגערע צייט געזוכט און געפּאַקט און פער'משפּט אויף 1 יאָהר אומזיסטע קעס.

נישט געקוקט אויף דער ענערגישער אויספאָרשונג, האָט ער די איבעריגע שותפים צו דער ספּולקע קבצנ'אָווסקי און אביונ'זאָנען נישט „צוגעפּוצט".

אַנ'ענטוישטער און פערביטערטער איז דער אַלטער דירעקטאָר אין אַ געבאָרגטען פאַלטען צוריקגעפאָהרען קיין דאַנציג.

אַרגוס.

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט" נומ׳ 12.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספּעציאַליסט פאַר אויערען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינער 9, טעל. 27-31.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5—7
יעטס אויך אָן אין לעטשניצע, זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2 3.

די יודישע סוחרים און דער לייפּציגער יריד.

(ענדע פון 3-טל זייט).

ציג פאַרטיג צו מאַכען, האָבען געמוזט אָבגעשטעלט ווערען.

דערווייל גרייטען זיך די לענדער, וועלכע האָבען אַמאָל שוין אויסגעשטעלט אויפ'ן לייפּציגער יריד, זייערע אויסשטעלונגען צו פערגרעסערען און צו פעדבעסערען.

אַ בעזונדערע בעדייטונג וועט האָבען די יאַפּאַנישע אויסשטעלונג, וועלכע וועט צום ערשטען מאָל אין אייראָפּאַ זיין פערטרעטען אין אַ געוואַלטיגער מאָס. עס אינטערעסירען זיך מיט דער אויסשטעלונג אַלע אָפיציעלע קערפּערשאַפטען פון יאַפּאַן, וועלכע ווילען צום ערשטען מאָל אין גרויסען סטיל ווייזען דער אייראָפּעאישער וועלט ספּעציפישע יאַפּאַנישע שאַפונגען אויף אַלע געביטען פון אינדוסטרי און קונסט און אַזוי אַרום דערמעגליכען אַ קוק צו טון אין דער פערשלאָסענער וועלט פונ'ם וויייטען מזרח,

ווען מ'בעדענקט נאָך, אַז אויפ'ן לייפּציגער יריד שטעלען אַלע פירמען אויס די נייעסטע שאַפונגען אין זייער טעטיגקייט, למשל אַלע אַרטען מאַשינען, וואָס גיט אַ קלאָר בילד פון דער פערוועלנדבאַרקייט און פון דער פּראַקטישער נוצליכקייט פון יעדען אויסגעשטעלטען חפץ, וועט מען פערשטעהן ווי נויטיג עס איז די שטאַרקע בעטייליגונג פון יודישע סוחרים פון דער גאַנצער וועלט אויפ'ן לייפּציגער יריד.

(לייפּציג) **ז. האַבער.**

נייעס פאַר לאָדז! **בעקאַנטמאַכונג.** נייעס פאַר לאָדז!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דעם געעהרטען פּובליקום, אַז דאָס פעראייניגטע קאָלעגיום פון

פאָטאָגראַפען-אָנגעשטעלטע

האָט ערעפענט אין לאָדז, קאָנסטאַנטינער 33 (פראָנט, 2-טער שטאָק) אַ ספּעציעלע ווערקשטעל פון פערגרעסערונגס-בילדער (פּאָרטרעטען).

אַנ'אָריגינעל פּאָרטרעט, דאָפּעלט רעטושירט 35x45 צום פּרייז פון 8 זל. אַ שטיק. כדי צו בעקענען דאָס געעהרטע פּובליקום מיט אונזער קינסטלערישער אַרבייט, מאַכען מיר אַ פּראָבע-פּאָרטרעט דיזעלבע גרויס צום פּרייז פון 3 זל. אַ שטיק. עס ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי אויפנאַהמען אין דער שטאָט, ווי אויך אַלע אַרבייטען, וואָס האָט אַ שייכות מיט דעם פאָטאָגראַפיע-פאַך.

אַכטעט נישט, וואָס די פּרייזען זענען שטוינענד ביליג, נור קומט און איבערצייגט איך! דאָס אַטעליער איז אָפען טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

Kolegjum Pracowników Fotograficznych w Łodzi,
Konstantynowska 33, front, II piętro.

909

אין די ציין פון טיגער.

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָרים לעבלאַן

48)

דאָס מיידעל איז ווידער געקומען צו זיך; איהר פנים האָט בעקומען דעם גלייכגילטינען אויסדרוק, דעם אויסדרוק פון עפּיס אַ מאָדנער סודות'דיגקייט.

איהר בליק איז געווען רוהיג און נישט אויפפאַלענד. ס'האָט געמאַכט דעם איינדרוק, אַז זי האָט נישט מורא פאַר קיין שום פראַגען.

דאָן לואי האָט געשוויגען אַ לאַנגע צייט.

איהם האָט דערצאָרענט דאָס בעוואוסטזיין, וואָס אין בעצוג צו דער דאָזיגער פרוי, וועלכע האָט לויט זיין מיינונג פערדינט אויף די שטרענגסטע פאָרוואורפען, האָט ער זיך געפיהלט שוואַך.

נישט האָבענדיג קיין דרייסטקייט שטרענג אַוועקצושטעלען די פראַגע, האָט ער זיך אָפּגערופען:

— איהר ווייסט דאָך אודאי, וואָס היינט פריה איז געשעהן.

— היינט פריה?

— יאָ, בעת איך האָב טעלעפאָנירט.

— איך האָב זיך אָקאָרשט דערוואוסט פון קאָמערדינער. ער האָט מיר דערצעהלט...

— ערשט פון דער דינערשאַפט האָט איהר זיך דערוואוסט?

— ווי-אַזוי דען אַנדערש האָב איך זיך געקאָנט דערוויסען?

ס'האָט אויסגעזעהן, ווי זי וואָלט געזאָגט ליגען. גערעדט האָט זי אָבער מאָדנע רוהיג.

— וועל איך אייך, אַלזאָ, אין קורצע ווערטער איבערגעבען וואָס עס איז געשעהן — האָט דאָן לואי פאָרטגעזעצט — איך האָב געוואָלט אַרויסגעהן פונ'ם טעלעפאָן-ביידעל, ערשט אַנ'אייזערנער פאָרהאַנג איז אַראָפּגעפאַלען פּלוצים פון דער הויך און פערשטעלט מיר דעם וועג. ווען איך האָב זיך איבערצייגט, אַז מיט אייגענע כוחות, וועל איך זיך אויף דער פריי נישט אַרויסקריגען, האָב איך אויסגענוצט דעם טעלעפאָן, כדי צו רופען הילף. דער מאַיאָר ד'אַסטריניאַק, צו וועלכען איך האָב אָנגעקלונגען, איז תיכף אַהער-געקומען און צוזאַמען מיט'ן קאָמערדינער מיך בעפרייט.

— אַזוי האָט מען מיר די זאַך אויך איבערגעגעבען. איך האָב וועגען דעם פאָרפאַל נישט געוואוסט, און נישט וועגען דעם, אַז דער מאַיאָר ד'אַסטריניאַק איז אַהערגעקומען. איך בין פונקט געווען אין מיין צימער.

— איהר האָט אָבער געוואוסט אַזוי גוט ווי די גאַנצע דינערשאַפט, וועגען אָט דעם אייזערנעם פאָרהאַנג.

— איך האָב געוואוסט.

— פון וועמען.

— פון דעם פריהערדיגען באַלעבאָס, דעם גראַף מאַלאָנעסקאַ. ער האָט מיר אַנימעלט דערצעהלט, אַז בעת דער רעוואָלוציע האָט זיין עלטער-באָבע, וועלכע האָט געוואוינט אין דעם דאָזיגען פּאַלאַץ, און וועלכערס מאַן עס איז אומגעקומען אויפ'ן עשאַפאָט, האָט פערבראַכט אין דער דאָזיגער בעהעלטעניש דרייצעהן חדשים.

— איז אַ גרויסער שאָד, וואָס איך האָב וועגען דעם דאָזיגען ענין גאָרנישט געוואוסט. ווען נישט אַ גליקליכער צופאַל, אַ דאַנק וועלכען איך בין ניצול געוואָרען וואָלט איך דאָך דערשטיקט געוואָרען אויף טויט.

— מ'וועט דאַרפען נאָכקאָנטראָלירען דעם מעכאַניזם און זיך איבערצייגען, וואָס האָט, אייגענטליך, געקאָנט זיין די סיבה דערפון, וואָס דער פאָרהאַנג איז אַרונטערגעפאַלען — האָט פרייליין לויוואַסער מיט גלייכגילטיגער רוהיגקייט אַ זאָג געטון.

— דער מעכאַניזם אַרבייט אויסגעצייכנט. איך האָב איהם פערזענליך נאָכגעקאָנטראָלירט. ס'האָט, אַלזאָ, נישט געקאָנט זיין קיין צופעליגקייט.

— און אויב נישט קיין צופאַל, טאָ איז וואָס?

— עפּיס אַ פערבאָרגענער שונא...

— מ'וואָלט דאָך איהם געזעהן.

— בלויז איין פּערזאָן האָט איהם געקאָנט זעהן, און דאָס זענט איהר. איהר זענט פונקט דאָ געווען אין מיין קאַבינעט, בעת מיין טעלעפאָנישען געשפּרעך מיט מאַזע'ן און איך האָב געהערט אייער שרעק-אויסגעשריי ווען איהר האָט זיך דערוואוסט, אַז די פרוי פאָוויל האָט געוואָלט בעגעהן זעלבסטמאָרד.

— יאָ, די דאָזיגע ידיעה האָט געמאַכט אויף מיר אַ שטאַרקען איינדרוק. איך האָב גרויס מיטלייד מיט דער דאָזיגער פרוי, אונאָפּהענגיג דערפון צי זי איז יאָ שולדיג, צי נישט.

— און ווייל איהר זענט טאַקי געווען דאָ נאָהענט לע'ם דעם מעכאַניזם, וואָלט איהר דאָך געדאַרפט בעמערקען דעם פערברעכער.

זי האָט נישט אַרונטערגעלאָזט איהר בליק. איהר פנים בלויז האָט זיך עטוואָס גערויטעלט.

— יעדענפאַלס וואָלט איך איהם געדאַרפט בעגעגענען אין וועג, ווייל, ווי עס ווייזט זיך אויס, האָב איך פערלאָזט דעם קאַבינעט מיט עטליכע סעקונדען פאַר'ן פאָרפאַל.

— ס'איז נאָך אָבער מעהר וואונדער, וואָס איהר האָט נישט געהערט דעם גערויש פון אַרונטערפאַלענדען פאָרהאַנג, און נישט דעם טומעל, וואָס איך האָב געמאַכט אינעווייניג, רופענדיג נאָך הילף.

— אַרויסגעהענדיג פון קאַבינעט, האָב איך צוגעמאַכט הינטער זיך די טיר, אַזוי אַז איך האָב גאָרנישט געהערט.

— אויב אַזוי דאַרף מען זיך משער זיין, אַז דאָ אין קאַבינעט איז געווען עמיצער בעהאַלטען. איינער, וואָס האָט בעציהונגען מיט דער דינערשאַפט און איז גלייכצייטיג אַ שותף פון די באַנדיטען, וועלכע זענען בעגאַנגען דעם מאָרד אויפ'ן בולוואַר סושע. דער פּרעפעקט האָט טאַקי געפונען אין מיין קאַבינעט אַ שטיק פון אַ שטעקען, וואָס האָט געהערט צו איינעם פון זיי.

(פאָרטזעצונג קומט).

WITAMINY

ZNAJDUJĄ SIĘ W TRANIE RYBIM W BARDZO DUŻEJ ILOŚCI, I DZIĘKI TEMU WŁAŚNIE JEST ON TAK WYJĄTKOWO CENIONY OD DZIESIĄTKÓW LAT.

DLA ZWALCZENIA U DZIECI SKROFUŁÓW I POBUDZENIA ROZWOJU FIZYCZNEGO NIEODZOWNY JEST TRAN RYBI. POWINIEN ON BYĆ DAWANY DZIECIOM PRZYNAJMNIEJ PRZEZ KILKA TYGODNI W CIĄGU ROKU. POD POSTACIĄ EMULSJI SCOTTA TRAN JEST NAJSTRAWNIEJSZY I NAJSMACZNIEJSZY. ŻĄDAJCIE W APTEKACH I DROGERJACH TYLKO ORYGINALNEJ

EMULSJI SCOTTA

צו דער חתונה פון מיין טייערע פריינדין

פרל. באלטשא שטיגליץ

מיט ה' יחיאל בידערמאן

גראטולירט הערצליך און ווינשט א גליקליכע צוקונפט

זלאטע אסט. 487

Dr.med. A. MAZUR

אויערען און האלז-קראנקהייטען, שטימע-און שפראך-פעהלערען (שטאמלען א. אז. וו.)

האט זיך איבערצויגען פון נארוטאוויטש 44

אויף ווסכאדנא 65, טעל. 66-01

(איינגאנג אויך דורך פעטריקאווער 46).

נעהמט אן פון 11⁵⁰–12³⁰ און פון 3–5 נאכמ. 770

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 33-16.

ד"ר ראקאווסקי	נאז האלז, אויערן קר.	10—11 2—3 6—7
ד"ר רוזשאנער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאן	נערווען קראנקהייטען	12—2 חוץ זונ.
ד"ר ראזענצווייג	קינדער-קראנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פאפיערני	פרויען און געבורט-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאנטאר	כירורגישע-קראנקהייט.	4-5 זונ. 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. חערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראזענמשיק	צאהן-ארצט	3—7
נ. ראזעם	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-טעכניק: פלאמבירונגען, בעלייכטונגען, קאראנען, מאסטען א. א. וו.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט

הײַלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פאר בעשטראהלונג און דורכלייכטונגען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שטאמלער. אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכמ.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

וויזיט אין דער שטאט.

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספעציאליסט פאר סיפיליס טריפער און הויט-קראנקהייטען בעהאנדל. פון מענער-שוואכ... נעמט אן פון 5–9 אוונט

AKUSZERKA

G. SALIMONOWA

Szkolna 12

נעהמט אן געבורטען.

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78.

הויט און ווענערישע קראנקהייטען און ליכט-הײַל אינסט... נעמט אן פון 4—7 און אוונט...

היילפעדאגאגישע קורסען

פאר שוואכבעפעהיגטע, שווער-ערציהבארע קינדער. שפראך-שטערונגען (שטאמלען, טויב-שטומהייט)

Dr. med.

A. Szmirgeld

נערווען-ארצט

עלעקטריזאציעס, ליכטהייל-אפאראטען

Cegielniana 6, tel. 51-89

נעמט אן פון 5—7 אוונט

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג זאכאדניע טעל. 49 66

צאהן-כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומענס, דושאנסלעס, צאהן פיסטולעס א.אז.וו. נעמט אן פון 1½—5 זונטאג און יום-טוב פון 10—12

טיכטיגע אגענטען

אין דער פאטא-טעכנישער בראנזשע

ווערען געזוכט.

זיך צו ווענדען אין ארטיסטיש-פאטאגראפישען אטעליער „IMPERIAL“ פלאץ וואלנאשטשי (נייער מארק) 2 (פראנט). 475

בעקאנטמאכונג !!!

דערמיט ווערט אויפמערקזאם געמאכט אז

געברידער טויבע,

י. טויבע.

וועלכע האבען זיך בעריהמט געמאכט אין גאנץ פוילען בעזונדערס אין לאדז מיט זייער אויסגעצייכנעט שפילען, גוטער און צופרידענשטעלענדער בעהאנדלונג עמפעהלען זיך אויף חתונות, בעלער און אנדערע שמחות. בעשטעלונגען ווערען אנגענומען אויף פאלגענדע אדרעסן:

נאווא-צעגעלניאנא 22,
אל. 1-טער מאי 18,
ווסכאדניא 18.

בעמ.: חתונות, בעלער און שמחות, וואס קומען פאר שבת ווערען פון די געב. טויבע נישט אנגענומען. — געדענקט די אדרעס!

לעטשניצע (פאר קומענדע קראנקע)

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און ערצטליך דענטיסטישער קאבינעט **„SALUS“**

גלובנא 41 טעל. 65-46. איז טעטיג טעגליך פון 9 פריה ביז 8 אין אוונט זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמ.

ד"ר ז. ראקאווסקי	אויערן האלז און נאז קראנקהייטען	פון 11 - 12
ד"ר לאנדקאפ	אינערליכע קראנקהייטען	פון 1 - 2 און פון 5 - 7
ד"ר דינענזאהן	קינדער קראנקהייטען	פון 11 - 12 4½ - 6
ד"ר וויים	כירורגישע קראנקה.	פון 1-2 און 6½ - 7½
ד"ר שמערלאווסקי	פרויען קראנקהייטען און אקושעריע	2½-3½ , 5½ - 6½ זונטאג פון 12-1
ד"ר זילבערשטראם	וענערישע און געשלעכטס - קראנקה.	פון 11½ - 1 און 7 - 8
ד"ר גאלדבערג	אויגען קראנקהייטען	10½ - 11½
ד"ר גאלדרינג	אינערליכע קראנקה.	פון 11-12 און פון 3-5
צאהן-ארצט פרוי לאנדקאפ ״ סט געלבערג	צאהן-און מויל-קראנקהייטען	9½ - 12 און פון 4-7 12 - 2 און פון 7 - 8

אפאטרונקעס, אפעראציעס, איינשפריצונגען פאקען שטעלען. אלערליי אנאליזען (ווי אורין, פלעגמא, בלוט א. אז. וו.) דורכלייכטונגען און רענטגען אויפנאהמען. קורס פאר שטאמלער. געבורטס-הילף בעראטונגען פאר מוטערס. קינסטליכע ציין, קאראנעס, גאלדענע בריקען, פלאטין א. אז. וו.

ספעצ. קורסען פאר שטאמלער. וויזיטען אין שטאט.

שוץ-אימפונגען געגען שקארלאטין.

יור. י. אינפעלד

ווסכאדניא 42.

אליכם אישים אקרא וקולי אל בני אדם !!!

בצדק כל אמרי פי ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגען אייערע אנגעוועהטעגטע ענינים, זאלסטו קומען צו לויפען אין ביורא

17 פעטריקאווער 17

2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאוו, קלאוזולעס און זא-בעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען פעסער אין קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעט וועגען דירה אינאורזשאנד-ראזיעמשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, אקטען-אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

ספעציאליסט פון שותפות-אקטען.

רעכט-קאנסולענט י. מאנעלא, פעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראנקהייטען און אקושעריע

זגיערזער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אן און דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 נאכמ. אין דירה פון 6-8 אוו.

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 38,

טעלעפאן 40-26

ספעציעל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (היר-אויספאל)

נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונט.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגען-בעשטראהלונג און קווארץ-ליכט. עלעקטרא-טעראפיע.

נעמט אן פון 12—3 נאכמ. און פון 6—9 אוונט.

לעטשניצע פרייזען.

„וויזא“

זאל פון קלוב פון יודישען פרויען-פערבאנד

אלעע קאשטשושקי 21.

היינט מאנטאג, 8.30 א זייגער אין אוונט, וועט האלטען א רעפעראט

דניאל פערסקי

אויף דאס טעמא:

„דאס קולטור-לעבען פון די יודען אין אמעריקא“.

פאר דער פארלעזונג וועט ה' לימאן האלטען א פארטראג וועגען דניאל פערסקי.

בילעטען פון 50 גר. ביז 1 זל. צו בעקומען ביי דער קאסע פון קלוב. 68

אכטונג, ה"ה פריזיערס!

קעלניש בלומען-וואסערן	נור 3.60 א קילא
ווזשעטאל	„ 3.00 „
פיקסין צום ראזירען	„ 7.75 „
ברילאנטין	„ 3.60 „
פראנצויזישער לאקיר	„ 45 גר. א דעקא

עמפפעהלט די פערפומעריע

J. DRUKIER

11 ZAWADZKA 11.

פאר אנגראסיסטען—ראבאט.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

od wtorku 10 Stycznia 1928 r.

Dla dorosłych **Dla młodzieży**

TRAGEDJA NIELETNICH

Darmat w 8 aktach według powieści J. FEYDERA

w roli głównej młodociany FOREST

Nad program: **Widoki bosforu, Uprawa herbaty w Indjach, Malownicze doliny Szwajcarji, Rekord zręczności w kierowaniu samochodem, Zlot sokołów w Pradze.** 433

Dla młodzieży początek seansów o godz. 2 i 4 pp.

Ceny miejsc: dla dorosłych: I—70, II—60, III—30 gr. dla młodzieży: I—25, II—20, III—10 gr.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד"ר מאלינסקי	נאז, האלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראנקהייטען	9½-12 4-5
ד"ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	11—1
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכטס-קר.	12—2
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גמיטליכע קר.	1—3
ד"ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	12½—2
ד"ר עליאסבערג	כירורגישע-קראנקה.	1—3
ד"ר בערגמאן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א א. וו. פאקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-און-בעשטראהלונג איינשפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פארלאנג — וויזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, ווי אורין פלעגמא און בלוט.

אימפונגען געגען שקארלאטין.

בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א

דענטיסטישער קאבינעט

עס נעהמען אן:

ד"ר ווײַנבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נא.
ד"ר לאזשינסקי סמאראגאלסקא	צאהן-ארצט	6—7

קינסטליכע ציין, קראנען, מאסטען א. א. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכאדניא 15, טעל. 31-08

היילט נאך די נײַסטע מעטאדען ציין און מויל-קראנקהייטען, צאהן-ציהונג אהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראהלונג, ספעציעל פאר לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אן פון 9—12 פארמיטאג און פון 3—7 אין אוונט. צו בילינע פרייזען. 1492

Wydawnictwo „Najer Folksblat“, spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat“, Piotrkowska 21.